

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ศศิวิมล บ่อคำ

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาด
เล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2"

ของ ศศิวิมล บ่อคำ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์จิตติมา วรณศรี)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง	แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ผู้วิจัย	ศศิวิมล บ่อคำ
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์จิตติมา วรรณศรี
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนขนาดเล็ก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครูในโรงเรียน แต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1.ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

2.แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการจัดอบรม แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และมีการนิเทศ ติดตามการใช้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

Title	THE GUIDELINES TO PROMOTE DIGITAL READERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SMALL SCHOOL UNDER PHRAE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
Author	Sasiwimon Bokham
Advisor	Associate Professor Jitima Wannasri
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2023
Keywords	DIGITAL LEADERSHIP, SCHOOL ADMINISTRATOR, SMALL SCHOOL

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the digital readership of school administrators in small size school and guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. There are research methods as follows: Step 1 the study scale of digital readership of school administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. The sample group consisted of 234 people the are 44 administrators by Purposive sampling and 190 teachers by Stratified Random Sampling from 78 schools.

The research instrument was a questionnaire of digital readership of school administrators with reliability at 0.976. The collected data were analyzed by mean and standard deviation. Step 2 the study of guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2. The informant group was 3 experts acquired by Purposive sampling. The in-depth interview was used to collecting the information then analyzed the data by content analysis.

The research findings indicated that

1. Digital readership of school administrators overall were at a high level.

When considering by each aspect, it was found that the highest aspect was evaluating. Potential of digital knowledge which were at a high level. The lowest aspect was the vision of digital readership, were at a high level.

2. Guidelines to promote the digital readership of school's administrators in small school under Phrae primary educational service area office 2 should promote and develop school administrators to know and understand of digital technology by training and learning exchange meeting. Continuously monitor and develop skills to promote administration effectively.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้อุทิศสละเวลาอันมีค่ามาเป็นทั้งที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ตลอดระยะเวลาในการทำค้นคว้าอิสระฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการค้นคว้าอิสระอันประกอบไปด้วย ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของค้นคว้าอิสระด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณคุณผู้เชี่ยวชาญและคณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัย ในการให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่ได้อนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการประสานงาน สนับสนุน และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้วิจัย ในการวิจัยและเก็บข้อมูลในการวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่เฝ้าตั้งใจและให้การสนับสนุน ในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศ แต่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในประเทศ และผู้ที่สนใจบ้างไม่มากก็น้อย

ศศิวิมล บ่อคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	9
แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล.....	11
แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ.....	30
บริบทโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45

กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	49
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	50
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	50
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	54
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	58
ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้.....	64
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	67
บทที่ 5 บทสรุป.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	90
ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล	28
ตาราง 2 แสดงข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 2.....	36
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและข้าราชการครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	50
ตาราง 4 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	56
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม.....	59
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์.....	60
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการรู้ดิจิทัล.....	62
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.....	64
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล.....	65

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต
2 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี.....66

ตาราง 12 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 267

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ความสัมพันธ์ 3 ส่วนของนวัตกรรมของสถานศึกษา.....	14
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันมีความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครืออย่างมากจนยากที่จะพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ชัดเจนได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ที่เรียกกันว่า “โลกยุคพลิกผัน” จึงเป็นความท้าทายของการจัดการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้รับมือกับความพลิกผันของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคตได้ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565) ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัว เพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล และต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อการบริหารจัดการการสื่อสาร และการเรียนรู้ เพื่อให้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการศึกษาของไทยมากยิ่งขึ้น (จิตติมา วรณศรี, 2564) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เป็นแนวคิดกลวิธีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาทางออกให้แก่การพัฒนา ระบบการศึกษาของไทย ให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและครอบครัว ในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาประเทศชาติ ตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลที่กำลังเป็นนโยบายหลักที่สำคัญในการพัฒนา สังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในอนาคต (จิณฉวีพร ปะโคทั้ง, 2561)

ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ข้อที่ 5 กล่าวถึงการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจ และสังคมดิจิทัล โดยการสร้างและพัฒนาบุคลากรวัยทำงานให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์และ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลในบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญตามระดับ มาตรฐานสากล เพื่อสร้างให้เกิดการจ้างงานที่มีคุณค่าสูงรองรับการพัฒนาประเทศในยุคเศรษฐกิจ และสังคมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล (digital workforce) ขึ้นมารองรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเน้นทั้งกลุ่มคนทำงาน ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างผลิตภาพ การผลิต (productivity) ในระบบเศรษฐกิจและกลุ่มคนที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล

ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นพฤติกรรม กระบวนการหรือความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้ อิทธิพล และอำนาจที่มีกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ โดยที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมและ นำทางพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะผลักดันและ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพบริบท (กนกอร สมปราชญ์, 2562, น. 181)

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรในยุคดิจิทัล จำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ ของสถานศึกษา (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2562, น. 135) เป็นผู้มีความสำคัญในการนำองค์กร สู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ เป็นต้นแบบที่ดี สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบท และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกุญแจสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงทั้งทางปฏิบัติและสร้างวัฒนธรรมใหม่ในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและบุคลากรให้ทันเปลี่ยนแปลงและบรรลุ เป้าหมายขององค์กร (Sheninger, 2014 อ้างถึงใน สุขญา โภมลวานิช, 2562, น.636) สามารถปรับตัว เปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติวิธีการบริหารจัดการ และวิธีการจัดการศึกษาแบบใหม่ มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ เชิงรุกด้วยตนเอง มีสมรรถนะดิจิทัลเพื่อใช้ให้สามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง การดำรงชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย (จิตติมา วรรณศรี, 2564, น. 105)

ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 (จัดทำปี 2565) สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีจำนวนทั้งหมด 124 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 78 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 63 ซึ่งถือว่ามโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เนื่องด้วยทิศทางการพัฒนาการศึกษาใน 5 ปี ข้างหน้า ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ในพันธกิจที่ 7 บริหารจัดการโดยใช้ระบบ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ต้องการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ดังนั้นการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางดิจิทัลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาสถานศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

จากผลการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานของข้อมูลสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ในปัจจุบันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่ามีปัญหาที่ต้องได้รับ

การพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ด้านทักษะความรู้ ความสามารถของหน่วยงาน เนื่องจากบุคลากร ขาดทักษะด้านดิจิทัล จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจัดแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งเป็นผู้นำขององค์กร ให้มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์สำหรับการบริหารสถานศึกษา ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สู่การปรับปรุงการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลสำหรับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปพัฒนาและ ส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ได้แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งขอบเขต ของการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะ จากแนวคิดของ zhu (2016) Tran (2017) Brett (2019) สุกัญญา แซ่มซ้อย (2558) เอกชัย กีสุขพันธ์ (2559) กนกอร สมปราษฎ์ (2560) Kagener, Sieber & Zamora (2014) ชุตริรัตน์ กาญจนธงชัย (2562) ภาณุมาศ จันทร์ศรี (2562) สุขญา โกมลวานิช และคณะ (2563) รัตนาภรณ์ วัชรอติยาพล (2563) จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) โดยเลือกคุณลักษณะที่มีความถี่ ตั้งแต่ 6 ความถี่ขึ้นไป มี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์
2. ด้านการรู้ดิจิทัล
3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล
5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งมี 78 โรงเรียน จำนวน 594 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน และครู 550 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เกรจซีและมอร์แกน (สลิทพร เซาว์นชัย, 2561, น. 62) จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive sampling) และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์
2. ด้านการรู้ดิจิทัล
3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล
5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจากข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา หรือมีวิสัยฐานะไม่ต่ำกว่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีและมีประสบการณ์การบริหารมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
2. เป็นศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยี มีวิสัยฐานะไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการ มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
3. เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชาการเทคโนโลยีการศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ที่มีอิทธิพลและอำนาจที่มีกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ โดยที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมและนำทางพฤติกรรมของบุคคล ไปสู่การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

พร้อมที่จะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท ประกอบด้วย

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างภาพอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานโดยนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและการทำงานเป็นทีมภายในองค์กร

1.2 ด้านการรู้ดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือการบริหารจัดการภายในองค์กร การรู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ภายใต้กฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้

1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในองค์กรประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ต หรือทำงาน กิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน มีลักษณะเท่าเทียมกัน สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากร มีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรและเห็นความตระหนักร่วมกันในเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ

1.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองและครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลแบบไร้ขีดจำกัด อย่างต่อเนื่อง มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ

1.5 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารและปฏิบัติการ ในการทำงาน สามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัล เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล

2. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ที่มีนักเรียนทั้งหมดไม่เกิน 120 คน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

4. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

5. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง วิธีการสร้างองค์ความรู้และการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการทำงาน ระบบงานในองค์กร ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้ไปสร้างแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดแพร่ จำนวน 124 โรงเรียน ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย อำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 1.1 ความหมายภาวะผู้นำ
 - 1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
2. แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล
 - 2.1 การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล
 - 2.2 การบริหารการศึกษา
 - 2.3 การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
3. แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล
 - 3.1 ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล
 - 3.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล
 - 3.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 4.1 ความหมายของการพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 4.2 ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 4.3 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร
5. บริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายภาวะผู้นำ

Stephen (สตีเฟนพี, 2016) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง ความสามารถในการนำ ซึ่งเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งสำหรับความสำเร็จของผู้นำ ภาวะผู้นำได้รับความสนใจและศึกษามานานแล้ว เพื่อให้รู้ว่า อะไรเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ หรือเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2560, น.5) ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการของผู้มีอิทธิพลในการชักนำ การโน้มน้าว การจูงใจ การสร้างความเชื่อมั่น การสร้างแรงบันดาลใจ ให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยดูได้จากประสิทธิภาพประสิทธิผลของงาน เป็นความสามารถของบุคคลในการใช้อิทธิพล สามารถจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นและความต้องการของตนเองด้วยความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีจึงต้องมีภาวะผู้นำ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2560, น.10) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลระหว่างผู้นำหรือผู้ตาม เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เผชิญซึ่งได้อาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล (2563, น.145) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ใช่การยอมจำนนและการบังคับ ซึ่งต้องมีลักษณะเป็นการยอมรับซึ่งกันและกัน (Reciprocal) ระหว่างผู้นำกับผู้ตามบุคคลในระบบความสัมพันธ์ดังกล่าว มีความต้องการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างและการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่การรักษาสถานภาพเดิม (Status Quo) ยิ่งไปกว่านั้นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการผู้นำไม่ได้เป็นกำหนดแต่เป็นที่วัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม อันจะก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะโน้มน้าวบุคคลให้มุ่งไปสู่ผลสำเร็จที่ต้องการอย่างแท้จริง

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564, น. 91) ภาวะผู้นำ คือ การที่บุคคลหนึ่งมีบุคลิกภาพ และทักษะสำคัญในด้านการโน้มน้าวจิตใจ และการติดต่อสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มคนหรือผู้ตามจนสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการความสามารถของผู้นำในการชักนำ โน้มน้าว ชักจูง และสร้างความเชื่อมั่น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ภารดี อนันต์นาวิ (2553, น. 77-78) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ ดังนี้

1. เป็นส่วนที่ดึงดูดความรู้ ความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ กล่าวคือ แม้ผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องงานมากมายเพียงใดก็ตาม ถ้าหากขาดภาวะผู้นำก็จะไม่สามารถนำความรู้ความสามารถดังกล่าวออกมาใช้หรือไม่มีโอกาสใช้อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่สามารถกระตุ้นหรือชักจูงให้ผู้อื่นให้คล้อยตามและปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

2. เป็นส่วนช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน คือสถานที่ที่บุคคลจำนวนหนึ่ง มารวมกัน บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้มีความแตกต่างกันหลาย ๆ เรื่อง เช่น การศึกษา ประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ การที่บุคคลซึ่งมีข้อแตกต่างกัน มาอยู่รวมกันในองค์การมักจะหลีกเลี่ยงไม่พ้น คือความขัดแย้ง แต่ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในรูปแบบใด ถ้าผู้บริหารหน่วยงานมีภาวะผู้นำ ที่มีคนยอมรับนับถือแล้วก็จะสามารถประสานหรือบรรเทาความขัดแย้งในหน่วยงานลงได้ โดยใช้วิธีการชักจูง ประนีประนอม หรือช่วยประสานประโยชน์เพื่อให้บุคคลในหน่วยงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้หน่วยงานมีความเจริญก้าวหน้า

3. เป็นส่วนช่วยโน้มน้าวชักจูงให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ความสามารถให้แก่องค์กร สิ่งสำคัญที่ขาดมิได้คือ ผู้บริหารขององค์การจะมีภาวะผู้นำ ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความยอมรับศรัทธาและเกิดความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารจะสามารถนำองค์การให้อยู่รอด และนำความเจริญก้าวหน้า ความภาคภูมิใจ เกียรติยศชื่อเสียงและความสำเร็จมาสู่องค์กรด้วย

4. เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากรเมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน หรือกระทบถึงความอยู่รอด ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง ความรอบคอบความเข้มแข็ง และกล้าตัดสินใจเพื่อให้หน่วยงานรอดพ้นจากสภาวะคับขันดังกล่าว

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2560, น.8) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำว่าบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งให้มีบทบาทในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การ มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การเป็นอย่างมากการที่จะทำงานให้สำเร็จหรือล้มเหลวก็อยู่ที่ตัวผู้นำ และการใช้ภาวะผู้นำในการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้อื่นได้คิดและแสดงออกมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การเป็นสำคัญ

ภาวีน ชินะโชติ (2563, น. 15-8) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำเป็นการที่จะทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อถ้อยยอมรับและเต็มใจ ที่จะทำงานร่วมกันเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564, น. 93) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา คือการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีต้องมีภาวะผู้นำ มีศิลปะในการบริหารงานและสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานภายใต้บริบท

ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อนำพองค์กรให้เจริญก้าวหน้าได้ โดยไม่มีปัญหาอุปสรรค และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหาร คือเป็นผู้นำที่การสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวให้บุคลากรทุ่มเทความรู้ ความสามารถให้แก่องค์กร สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ประสานความขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล

จิณณวัตร ปะโคทัง (2561, น.39) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัลเป็นแนวคิดวิถีและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาทางออก ให้แก่การพัฒนาระบบการศึกษาของไทย ให้มีความตระหนักรู้ต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพ สังคมและครอบครัวในยุคต่อไปที่กำลังมาถึงพร้อมเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจยุคดิจิทัลที่กำลังเป็นนโยบายหลัก ในการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต การเสนอแนวทางการพัฒนา องค์ความรู้หรือชุดโปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนนั้น ควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับการรู้หนังสือ (Literacy) เป็นสำคัญ ดังเช่นการรู้เกี่ยวกับการคิดคำนวณความเป็นเหตุเป็นผล กระบวนการ แก้ปัญหาการรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สารสนเทศและเทคโนโลยีเศรษฐศาสตร์ ความรู้เสมือนจริงและความตระหนักต่อตนเองและสังคมโลกขณะเดียวกันควรเน้นการพัฒนาในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ การปรับตัวการจัดการปัญหาที่ซับซ้อนการควบคุมตนเองการจัดการความเสี่ยงการคิดใช้เหตุผล การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม การสร้างทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมหากเยาวชนมีความรู้เจตคติและทักษะเหล่านี้แล้ว จะสามารถ นำไปสู่ผลผลิตที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในการเพิ่มศักยภาพโดยเฉพาะความสามารถในการวางแผน การสรุปการใช้ทักษะควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ตลอดจนการใช้กระบวนการทางปัญญา ในการดำเนินชีวิตองค์ประกอบดังที่กล่าวมานี้จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาแบบเป็นพลวัต และแปรเปลี่ยนไปตามความผันแปรของสถานการณ์โลก ทำให้คนไทยเกิดความพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและยังเป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้ตระหนัก ต่อการเตรียมความพร้อมในการดำรงสถานะของสถาบันการศึกษาและดำเนินไปควบคู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมถึงการตระหนักความคิดเชิงปรัชญาที่เป็นฐานคติในการปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องในอนาคตต่อไปกับสังคมโลกที่นับวันจะก้าวสู่สังคมดิจิทัลทุกขณะ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

จิตติมา วรณศรี (2564, น. 32) กล่าวว่า การจัดการศึกษายุคดิจิทัลให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จ มีหลายปัจจัย อาทิเช่น ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้บริหาร ครู และผู้เรียน เป็นสำคัญ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความรู้ และวิธีการที่เหมาะสมตลอดเวลา ครูต้องใช้สื่อ กิจกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลาย ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องชีวิตจริงในชุมชน อาศัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และควรมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและดำรงชีวิตในอนาคตอย่างมีความสุข

ธีระ รุญเจริญ (2562) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้อยุคดิจิทัล Education Thailand 4.0 ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาผู้เรียน และครู ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่เน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะดิจิทัลสามารถเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี และใช้ระบบเครือข่ายการสื่อสารที่รวดเร็ว สร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้ได้มากและรวดเร็ว มุ่งเน้นการหาทางออกหรือการแก้ปัญหาโดยการคิดเชิงนวัตกรรม มีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้หลักการบูรณาการศาสตร์ที่อุบัติขึ้นใหม่ และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญ ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ Google, Facebook, YouTube, Line Application เป็นต้น มีการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน และการศึกษากลับด้าน (Flipped Education)

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาครูและผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะดิจิทัล สามารถเรียนรู้ได้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีหลากหลาย

การบริหารการศึกษา

ภารดี อนันต์นาวี (2553, น. 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง ที่บุคคลหลาย ๆ คน ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคม ในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมหรือคุณธรรม ส่วนในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจนั้น ต้องการให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

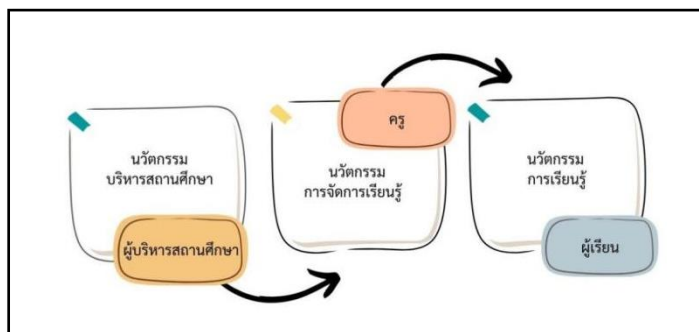
วิจิต กำมันตะคุณ (2560, น. 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการ โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วม ดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการ ประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ (2563, น. 30) กล่าวว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมี การดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการ หรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษา คือ การดำเนินการที่ระบบแบบแผนและการวางแผน โดยกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ผู้เรียน และบุคคลให้มีความทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นต้องมีการดำเนินการในด้านวิชาการ ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ การสนับสนุน ด้านอุปกรณ์ การเรียนรู้ และด้านบุคคล การสรรหาบุคคลมาดำเนินการ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ คือ ภาระหน้าที่ของงานบริหารการศึกษานั้นเอง

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561, น. 138-139) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ควรจะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถในการวิพากษ์ วิจาร์ณ แนวคิด ทฤษฎี หรือองค์ความรู้แล้วแต่จะต้องสามารถต่อยอดองค์ความรู้เหล่านั้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้จริง ตอบสนองต่อความต้องการของคนทั่วไป โดยใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม จนสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้เรียน ซึ่งสิ่งนี้ก็คือนวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เกิดจากความเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน ภายใต้การสนับสนุน อย่างเหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษา 4.0 ให้สามารถสร้างผู้เรียน 4.0 ของสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม โดยนวัตกรรมที่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ต้องเป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากคนอย่างน้อย 3 กลุ่ม ดังนี้

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ 3 ส่วนของนวัตกรรมของสถานศึกษา

จากภาพที่ 1 เป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของนวัตกรรมที่ควรที่จะเกิดขึ้นจากกลุ่มคน 3 กลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้เกิดเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา ซึ่งในท้ายที่สุดก็จะทำให้เป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม (innovative school) โดยต้องเริ่มจากผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีคุณลักษณะแห่งจิต 5 ประการสำหรับอนาคต และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม และสามารถใช้ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการสร้างสรรค์ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้วัตกรรมการบริหารนั้นไปสนับสนุนการทำงานของครู สร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียนในยุคดิจิทัล สนับสนุน ให้มีการบูรณาการเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งก็จะเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลักดันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างนวัตกรรมจากการเรียนรู้ได้เช่นกัน การดำเนินการดังกล่าวก็จะทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล คือ การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรมภายใต้การบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนของสถานศึกษา

จิตติมา วรณศิริ (2564, น. 213-214) กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น สิ่งสำคัญคือ หลักการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาบริหารจัดการตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยดำเนินการอย่างมีเหตุผล มีความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง และคิดการป้องกันความเสี่ยง สร้างภูมิคุ้มกันสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ มีส่วนร่วมและกระจายอำนาจ เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนจากพันธมิตร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น ต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยี โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาตามบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการทำงานโดยยึดหลักการกระจายอำนาจสู่ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเทคโนโลยีต่างๆ จนเกิดเป็นนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล

ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล

กนกอร สมปราชาญ (2560 น.181-182) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำแบบดิจิทัลว่าเป็นกระบวนการหรือความสามารถ หรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจโดยผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้อย่างเหมาะสมและนำทางพฤติกรรมของบุคคล มุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของคุณ พร้อมจะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท อันจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์

ทินกร บัวชู, และทิพภาพร บัวชู (2562, น. 291) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกในการนำของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในการบริหารทั่วไป บริหารบุคคล บริหารงานวิชาการและบริหารงบประมาณ โดยมีความเข้าใจสามารถสร้างสรรค์ เข้าถึงและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการบริหารโรงเรียน

ดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2564, น.135) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลคือ ความสามารถของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อ โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล คือ กระบวนการหรือความรู้ ความสามารถ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารจัดการ รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษา

ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล

จิณฉัตร โคปะทัง (2561, น. 89) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 สู่ยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ ทำให้การจัดการโรงเรียนมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในด้านลักษณะของความรู้ บทบาทของผู้เรียนและบทบาทของผู้สอน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการเข้าใจบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้อย่างลึกซึ้งและบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียน และโรงเรียนให้เหมาะสม โดยการนำเทคโนโลยีมาสู่โรงเรียนในยุคดิจิทัลนี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี (Technology Leadership) ที่ต้องสร้างการยอมรับเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญ ยอมรับและนำไปบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์การสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพและกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร

Sheninger (2014) กล่าวว่า การขับเคลื่อนการบริหารคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ดิจิทัลของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลง ทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิถีปฏิบัติใหม่ โดยการใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับสถานศึกษา

ดาวรรุธรรม ถวิลการ (2564 น.135-137) กล่าวว่า เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำของ ครู การเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน สังคม และกิจกรรมการทำงาน ทุกคนต้องมีความรู้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ดังนั้นการที่ผู้นำจะสามารถบริหารจัดการองค์กรได้ต้องเล็งเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ต้องมีความรู้ที่หลากหลายของทักษะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งทักษะเหล่านี้อยู่ภายใต้การรู้สื่อ (Media Literacy) การรู้เทคโนโลยี (Technology Literacy) การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual Literacy) การรู้การสื่อสาร (Communication Literacy) และการรู้สังคม (Social Literacy)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนี้ เป็นกระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้บริหารที่มีความตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจ ประเมิน การจัดการและใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถประเมินและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวล้ำทางดิจิทัล

สรุปได้ว่า สถานศึกษามีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารจะสามารถบริหารจัดการองค์กรได้ต้องเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล

องค์ประกอบภาวะยุคดิจิทัล

zhu (2016) ผู้นำทางความคิดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอีคอมเมิร์ซและการนำระหว่างประเทศ ได้เขียนบทความองค์ประกอบสำคัญในภาวะผู้นำแบบดิจิทัล องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการเป็นผู้นำแบบดิจิทัล ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ ความเป็นผู้นำคือการมองการณ์ไกลเพื่อดูความต้องการในอนาคตขององค์กร ความมุ่งมั่นที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่จำเป็นในการย้ายองค์กรไปในทิศทางที่ถูกต้องและเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่จะทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากเป็นการดีที่สุดสำหรับองค์กร วันนี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับความเป็นผู้นำเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และลักษณะของยุคดิจิทัลของ VUCA
2. ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเป็นผู้นำแบบดิจิทัล ซึ่งมักได้รับแรงบันดาลใจจากความอยากรู้อยากเห็นให้ค้นพบวิธีใหม่ในการทำสิ่งต่างๆ ความเป็นผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์หลีกเลี่ยงขั้นตอนและลำดับขั้นที่ไม่จำเป็น
3. การเอาใจใส่ ฟังดูท้าทายและสรุปในเชิงบวกในแง่ที่ว่าบุคคล/กลุ่มผู้นำเข้าใจองค์กรในระดับใดรู้ว่าทีมงานของตนมีจุดแข็งจุดอ่อน เป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีความสามารถในการมองเห็นและปฏิบัติต่อผู้คนได้อย่างดี หลายคนไม่รู้การทำงานและอาศัยอยู่ในกล่องของตัวเอง และมักจะมองไม่เห็นเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นคน การเป็นเช่นนี้จะทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพของการทำงานทั้งหมดในขอบเขตที่กว้างขึ้นผู้นำระดับโลกในปัจจุบันต้องเข้าใจวัฒนธรรมหลายมุมมองหลาย ๆ แง่มุมการย้ายความเป็นผู้นำจากความไม่แยแสไปสู่การเห็นอกเห็นใจต่อการเอาใจใส่
4. การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันมีความจำเป็น ผู้นำต้องสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น ๆ อยากร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ความเป็นผู้นำคือการทำงานร่วมกัน การสร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างความสำเร็จร่วมกัน มีผลตอบแทนมากกว่าผลงานของแต่ละบุคคล ความเป็นผู้นำคือการทำให้อื่นๆทำในสิ่งที่คุณต้องการให้พวกเขาทำเพราะต้องการทำ ผู้นำสามารถกระตุ้นผลการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลและทีมงานได้ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในการสนับสนุนภารกิจขององค์กร ในขณะที่มั่นใจได้ว่าสมาชิกในชุมชนแต่ละคนมีการสนับสนุน แหล่งข้อมูลและแนวทางในการประสบความสำเร็จ ความเป็นผู้นำคือความสามารถในการจัดการ กับสถานการณ์ที่ผันผวนไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือเพื่อที่จะสร้างชุมชนเพื่อรับมือกับ ความท้าทาย

5. พื้นความรู้ความสามารถ พื้นความรู้ความสามารถเท่านั้นที่สามารถเหนือกว่าความเป็น ผู้นำจากดีไปหายิ่งใหญ่ หน้าที่สำคัญของผู้นำคือการตัดสินใจพื้นความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับ ความถูกต้องของการตัดสินใจ พื้นความรู้ความสามารถส่วนใหญ่ประกอบด้วยการมีประสบการณ์ และยังทราบว่ามีอะไรที่จะละทิ้งประสบการณ์นั้น เมื่อคุณมาถึงความรู้ใหม่ ๆ พรหมแดนใหม่ เพื่อความรู้ที่มีอยู่พื้นความรู้ความสามารถ เป็นชุดของการเรียนรู้ การยกเลิกการเรียนรู้และการเรียนรู้ บวกกับความคิดที่เปิดกว้าง

Tran (2017) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. การรู้ดิจิทัล ผู้นำต้องเข้าใจและตระหนักในบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่ออาชีพการทำงาน และชีวิตประจำวัน ผู้นำต้องมีความรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการประเมิน การสร้างและสื่อสารด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่

2. วิสัยทัศน์ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นเชื่อมั่นในวิสัยทัศน์ สามารถสื่อสารให้คนอื่นคล้อยตาม มีแรงจูงใจและยึดมั่นในวิสัยทัศน์

3. ทดลองและพัฒนา ผู้นำเชิงดิจิทัลต้องกล้าเสี่ยง ไม่กลัวความล้มเหลวในการสร้าง นวัตกรรมใหม่ กล้าที่จะคิดค้น ทดลอง สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งเอื้ออำนวย สร้างบรรยากาศ ที่ส่งเสริมให้บุคลากรกล้าคิดและทดลองพัฒนาสิ่งใหม่เพื่อเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการให้เกิด ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4. อำนวยความสะดวก ผู้นำเป็นสื่อกลางที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างบุคลากรรุ่นใหม่ที่เป็น พลเมืองยุคดิจิทัลกับรุ่นอาวุโสที่ไม่ได้เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยี เพื่อให้ทุกคนสามารถทำงานร่วมกัน และใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง อาจมีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การพัฒนาศักยภาพบุคคล การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือ วิธีการ เครื่องมือใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรที่สอดคล้องเป้าหมายและกลยุทธ์ ขององค์กร

Brett (2019) เสนอว่า ผู้นำยุคดิจิทัลมีคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

1. การเข้าใจบุคคลอื่น ผู้นำต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่า อะไรบ้างที่จะส่งเสริมให้บุคลากร หรือบุคคลทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้ว่าบุคลากรชอบวิธีการติดต่อสื่อสารแบบใด รวมทั้งรู้ว่าอะไรที่จะช่วยกระตุ้นจูงใจให้บุคคลทำงานได้ดี การให้ความเอาใจใส่ ดูแลและส่งเสริม ความก้าวหน้าของบุคลากร

2. ความเป็นองค์กรดิจิทัล การริเริ่มและสร้างความเจริญเติบโตให้องค์กรโดยใช้เทคโนโลยี ให้องค์กร มีกลยุทธ์ด้านดิจิทัลเป็นอันดับแรก มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสร้างและขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมและประสิทธิภาพ องค์กรดิจิทัลเป็นองค์กรที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั่วทุกงาน ในองค์กร

3. การขับเคลื่อนและบูรณาการเทคโนโลยี มีแนวโน้มของการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจึงเป็นสิ่งที่ผู้นำต้องขับเคลื่อน ปรับเปลี่ยน ไข่ทักษะในการมุ่งใจเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการตามบริบท อาทิ การใช้เทคโนโลยีใหม่ กำหนดกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยี เป็นกลยุทธ์หลักขององค์กร

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2558) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ในยุคดิจิทัลประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ (Leadership and Vision) ประกอบด้วย การสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนด้านเทคโนโลยี การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนด้านเทคโนโลยี การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนด้านเทคโนโลยี รวมทั้งแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาสถานศึกษา หรือแผนการเรียนการสอนอื่น ๆ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่มี การวิจัยเป็นฐานในแผนการพัฒนสถานศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมการค้นหารณิดตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี

ด้านที่ 2 การเรียนการสอน (Learning and Teaching) ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมและให้ความช่วยเหลือครูในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการตีความและวิเคราะห์ข้อมูล การวัดผลนักเรียน การใช้ข้อมูลจากการวัดผลนักเรียนในการปรับปรุงการสอน เผยแพร่หรือจัดทำแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี สนับสนุนเกี่ยวกับปฏิบัติการด้านเทคโนโลยี ประเมินความต้องการของครูในการพัฒนาวิชาชีพด้านการใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้านการใช้เทคโนโลยีให้กับครูและเจ้าหน้าที่

ด้านที่ 3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ (Productivity and Professional Practice) ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพด้านการพัฒนาและเพิ่มการใช้เทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานประจำ การใช้ระบบบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการเข้าถึงข้อมูลบุคคลและข้อมูลนักเรียน และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อนร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ด้านที่ 4 การสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ (Support, Management, and Operations) ประกอบด้วย การสนับสนุนครูและเจ้าหน้าที่ในการเชื่อมโยง สร้างและใช้ระบบเทคโนโลยีสำหรับการบริหารและการปฏิบัติการ การจัดสรรงบประมาณ ในการสนับสนุนความต้องการเทคโนโลยีของสถานศึกษา การจัดหาเงินทุนเพิ่มเติมในการสนับสนุนความต้องการ

เทคโนโลยีของสถานศึกษา การจัดการทดแทน / ปรับปรุงฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ตามแผนเทคโนโลยี การสนับสนุนการให้บริการด้านเทคโนโลยีที่มีคุณภาพอย่างพอเพียง และตรวจสอบความพึงพอใจของครูและเจ้าหน้าที่ต่อการให้บริการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษา

ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล (Assessment and Evaluation) ประกอบด้วย การส่งเสริมให้มีการใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นฐานในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวัดผลนักเรียน การประเมินการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นฐานของครูรวมทั้งประสิทธิภาพเทคโนโลยีในการสอน วัดผลและประเมินระบบธุรการและปฏิบัติการโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานที่มีอยู่เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการประเมินประสิทธิภาพของการพัฒนาวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการและการใช้เทคโนโลยีของครูสถานศึกษา และการประเมินสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ในการพิจารณาความดีความชอบ

ด้านที่ 6 ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ (Social, Legal, and Ethical Issues) ประกอบด้วย การดำเนินการให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษากำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีกับประเด็นสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ ให้กับครู เจ้าหน้าที่ และนักเรียน การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร การมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความส่วนตัวและความปลอดภัยออนไลน์ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนการศึกษาพิเศษ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดรูปแบบการศึกษาให้กับนักเรียน และได้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีรายบุคคล

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era) สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจึงควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง
2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ
3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นอย่างที่ตีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครู อาจารย์ บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษา ทั้งครู อาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

กนกกร สมปราษฎ์ (2560) สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ผู้นำแบบดิจิทัล
2. การพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและบุคลากร
3. ความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร
4. การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
5. จริยธรรมองค์การและสังคมดิจิทัล

Kagener, Sieber & Zamora (2014) เสนอว่า ผู้นำยุคดิจิทัลต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะพิเศษ มีความสามารถทางการใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างดีซึ่งต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. พัฒนาการคล่องทางดิจิทัล เป็นการยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญต่อการเข้าสู่โลกดิจิทัล ตระหนักถึงความจำเป็นความคล่องทางดิจิทัล และการบูรณาการความคิดเชิงดิจิทัลเข้าสู่การจัดการในชีวิตประจำวัน

2. พัฒนาขีดความสามารถดิจิทัล เป็นการกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล เพราะยังมีคนงานมีความสามารถทางดิจิทัลมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งมีส่วนร่วมเพิ่มพูนศักยภาพในการสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่า

3. พัฒนาการบริหารด้วยดิจิทัล เป็นการใช้เครื่องมือโซเชี่ยลมีเดียแบบเรียลไทม์ เช่น ทวิตเตอร์ ความรวดเร็วจะกลายเป็นวิธีสำคัญในการรับข้อมูลเชิงลึกทันทีในการพัฒนาความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว เพื่อรับรู้อารมณ์สาธารณะ เพื่อรักษาฐานผู้รับบริการและเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้รับบริการ

4. เข้าใจว่าเทคโนโลยีกำลังเปลี่ยนแปลงสังคม ผู้นำด้านดิจิทัลต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง (พฤติกรรม เศรษฐกิจ สังคม) เทคโนโลยีที่กำลังสร้าง เช่น โทรศัพท์มือถือ เครือข่าย

สังคม Cloud ข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้นำจะต้องเพิ่มความเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานที่สำคัญเหล่านี้ เป็นผลกระทบทางการศึกษาในระดับองค์กรและบุคคล

5. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยี โดยเทคโนโลยีจะแทรกซึมทั้งองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหัวใจหลักในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้ได้บังคับบัญชาและบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ทางการศึกษา โดยบุคลากรจะได้รับการสนับสนุนให้นำอุปกรณ์เคลื่อนที่ของตนเองไปใช้งาน และอนุญาตให้เชื่อมต่อกับเครือข่ายขององค์กรเข้าถึงแอปพลิเคชันในที่ทำงาน การใช้เครือข่ายโซเชียลมีเดีย ซึ่งได้สร้างการมีส่วนร่วมใหม่ ๆ ของผู้รับบริการทำให้องค์กรต้องมุ่งเน้นที่ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

6. ใช้ข้อมูล บางทีขั้นตอนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการตัดแบ่งดิจิทัลเกี่ยวข้องกับปัญหาของข้อมูลขนาดใหญ่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนข้อมูลขนาดใหญ่ลงในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ควรอยู่ด้านบนของวาระการประชุมผู้บริหารทุกคน แต่ก็ควรพิจารณาวิธีการใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลด้วย

ชุดิรัตัน กาญจนธงชัย (2562) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความร่วมมือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการทำงานอย่างเปิดเผย รวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสารในแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบในการทำงานด้วยความเต็มใจ มีความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาใช้เป็นแนวทางด้านกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน โดยสังเกตได้จากตัวบ่งชี้ ได้แก่

1) การแบ่งปันข้อมูล 2) ความรับผิดชอบ 3) การแก้ปัญหา

2. การรู้ดิจิทัล คือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในดิจิทัล เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกดิจิทัล มีการใช้ดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษารวมไปถึงนำดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจในเรื่องการบริหารงาน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อดิจิทัลที่เหมาะสมรวมถึงการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศในโลกดิจิทัล สามารถระบุได้ว่าสารสนเทศใดที่เชื่อถือได้ มีความรู้ในด้านจริยธรรม กฎหมาย มารยาทและการใช้ดิจิทัล โดยสังเกตได้จาก 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1) เข้าใจดิจิทัล 2) การใช้ดิจิทัล 3) การรู้สารสนเทศ

3. วิสัยทัศน์ดิจิทัล คือ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีทักษะในการวางแผนอนาคตขององค์กรในด้านดิจิทัล มีการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรเพื่อใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ผ่านดิจิทัลและนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กร

ลงไปสู่การปฏิบัติ โดยสังเกตได้จาก 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 3) การเผยแพร่วิสัยทัศน์

4. การสื่อสาร คือ พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถในการสื่อสารในรูปแบบวิชาภาษาและอวัจนภาษา มีความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสื่อสารจูงใจผู้อื่นให้ทำงานด้วยทักษะการสื่อสารอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย มีทัศนคติและบรรยากาศการสื่อสารที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีในการสื่อสารของสมาชิกในองค์กร ก่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสังเกตได้จาก 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทัศนคติในการสื่อสาร 3) ชัดเจนในการสื่อสาร

กฎหมาย จันทรศรี (2562) ได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1. การสื่อสารเชิงดิจิทัล ประกอบด้วย

การวางแผนในการสื่อสาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการใช้เทคโนโลยี ใช้สื่อออนไลน์ในการวางแผนงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสนับสนุนให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการประสานงาน

การสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพันธมิตร ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาใช้เครือข่าย สร้างเครือข่ายการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานศึกษา ใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นเครื่องมือสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสื่อสารภาพลักษณ์ผ่านสื่อ ได้แก่ การจัดทำสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เผยแพร่กลยุทธ์และการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ และใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

2. การสร้างวิถีการเรียนรู้เชิงดิจิทัล ประกอบด้วย

การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างสรรค์นวัตกรรม

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ สนับสนุนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีแหล่งเรียนรู้และสืบค้นที่ทันสมัยเข้าถึงง่ายไว้บริการผู้เรียน

การวัดและประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ได้แก่ ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายวิชา และรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ สนับสนุนการใช้แอปพลิเคชันบูรณาการกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเชื่อมโยงข้อมูลเผยแพร่ผลงานวิจัยกับหน่วยงานภายในและภายนอก

3. การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ประกอบด้วย

การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ได้แก่ เป็นต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านสื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้สื่อเทคโนโลยีผ่านระบบออนไลน์ เป็นแบบอย่างในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการทำงาน และจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนความต้องการด้านสื่อดิจิทัล

การทำงานเป็นทีม ได้แก่ สร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยี สร้างเสริมบรรยากาศให้บุคลากรเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านสื่อเทคโนโลยี ใช้แอปพลิเคชันกำกับติดตามการดำเนินงานต่างๆของสถานศึกษา

สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี ได้แก่ นำความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูติดตามข่าวสารข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1. การสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ประกอบด้วย

การสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ด้านการนำสื่อเทคโนโลยีมาพัฒนาสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแสดงวิสัยทัศน์ มีนโยบายและข้อตกลงร่วมกันในการใช้สื่อเทคโนโลยี เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีความสามารถในการบริหารสื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมให้บุคลากรใช้สื่อเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ

การทำงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ สร้างเจตคติที่ดีให้กับบุคลากรในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสำนักงานเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ส่งเสริมทักษะในการทำงานด้วยการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรพัฒนาความรู้ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้สร้างบรรยากาศการทำงาน

สุชญา โคมลวานิช และคณะ (2563) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารกับนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมี 3 ตัวชี้วัด คือ การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Communication) การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล (Public Relations Using Digital Media) และการสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล (Creating a Network Through Digital Media)

2. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการดำเนินงานในสถานศึกษา สามารถสร้างกลยุทธ์การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรม มีตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การกำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน (Set Digital Policies Together) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน (Use of Digital Technology in Operations) และการใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ (The Use of Digital Media Creative and Ethic)

3. การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการค้นหา การประเมิน การใช้ การแบ่งปัน และสร้างสรรค์สารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล สร้างนวัตกรรม และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีตัวชี้วัด 5 ตัว คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล (Teaching and Learning Digital Design) การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล (Innovation) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Creating an Atmosphere that is Conducive to Learning) การแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (Sharing Information Via Digital Technology) และการสร้างสื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียน (Creating Digital Media to Integrate Learning)

รัตนารณ วัชรอติยาพล (2563, น.153) กล่าวถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานข้อมูลเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์เทคโนโลยีปัจจุบันของหน่วยงาน มีมุมมองแห่งอนาคตทางเทคโนโลยี เผยแพร่วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีขององค์กรลงสู่ผู้ปฏิบัติและสื่อสารวิสัยทัศน์เทคโนโลยีอย่างชัดเจน การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การเชื่อมโยงและแปลงวิสัยทัศน์เทคโนโลยีไปสู่นโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการขององค์กร และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

2. การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน เป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกิจวัตรประจำวัน ในการทำงานจัดเตรียมเอกสารและมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บและค้นคืนเอกสาร ใช้ในการพัฒนางาน และพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน โปรแกรมช่วยสอนต่าง ๆ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน และมีการแสดงผล การเรียนด้วยข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน ส่งเสริมการสอนออนไลน์ มีแบบทดสอบหลังการจบเรียน เพื่อวัดผลการเรียน ระบบบันทึกติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการเรียน ส่งเสริมการเรียน การสอนออนไลน์ เสริมสร้างความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คำนึงถึงผลกระทบ ทางด้านลบ ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี ชี้แนะการใช้งานที่ถูกต้อง สร้างความรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภค สื่อนำโซเซียลมีเดียมาช่วยพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะอย่างถูกวิธีส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน การบูรณาการเทคโนโลยีการเรียนการสอน นำเทคโนโลยีมาบูรณาการเพื่อสนองความต้องการของนักเรียน ใช้ประสบการณ์เดิมในการถ่ายโยง การเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยี และความสามารถทางคอมพิวเตอร์ ในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสารสนเทศ สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ

จรรยาบรรณ ปกรณ์ (2564) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการคาดการณ์และมองการณ์ไกล เพื่อความสำเร็จในการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลใหม่ ๆ ผู้บริหารสร้างกลยุทธ์ดิจิทัลเพื่อเป็นโอกาสในการแข่งขัน และมีความเข้าใจในเทคโนโลยี และกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายให้สำเร็จ

2. ความรู้และทักษะดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ค้นคว้า ประเมิน ใช้งาน แบ่งปัน และสร้างเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงรู้การใช้ทักษะ ด้านความรู้ความเข้าใจ วิจาร์ณ สร้างสรรค์และสังคมด้วยการแพลตฟอร์มและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์เนื้อหาดิจิทัลที่มีคุณภาพพร้อมทั้งค้นพบวิธีใหม่ ในการทำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ เทคนิคทางด้านดิจิทัลเพื่อการแก้ปัญหา และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

3. การจัดการดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู มีทักษะการบริหารงานอย่างมืออาชีพ ทักษะการสื่อสาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีพฤติกรรมของผู้บริหารในการปฏิบัติตน ให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัลในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม และเป็นผู้ให้คำปรึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการทดลองและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัล

4. วัฒนธรรมดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการรวมทีมการทำงานด้วยความเต็มใจ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการทำงาน อย่างเปิดเผย รวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสารในแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาใช้ เป็นแนวทางด้านกลยุทธ์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

5. เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหาร สถานศึกษาในการรวมทีม การร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในการทำงานอย่างเปิดเผย รวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสารในแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ และความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และนำมาวางแผน กำหนดด้านกลยุทธ์ เทคนิควิธีการ แนวทางปฏิบัติในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

6. การพัฒนางาน หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสร้างความตระหนักถึงเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างแรงบันดาลใจ ช่วยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียน สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ท้าทายได้ในยุคดิจิทัล โดยอาศัยการเรียนรู้และ สร้างนวัตกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยวิเคราะห์สภาพ ปัญหา ระบุปัญหาได้ การสื่อสารและการยอมรับฟังความคิดเห็น

7. กลยุทธ์เชิงดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการมีวิธีการ หรือแนวทางในการบริหารสถานศึกษาที่จะประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการสร้างระบบบริหารจัดการปัญหาและข้อร้องเรียนต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลข้างต้น พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัล ขึ้นอยู่กับแนวคิด ของนักวิชาการและองค์กรมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน และมีส่วนที่แตกต่างกันไป สำหรับในงานวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะดิจิทัล ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล

ที่	องค์ประกอบ	แหล่งข้อมูล												ความถี่
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		Zhu (2016)	Tran (2017)	Brett (2019)	สุคันญา แซ่มซ้อย (2558)	เอกชัย กิจสูงพันธ์ (2559)	กนกอร สปรานธุ์ (2560)	Kagener, Sieber & Zamora (2014)	พิริรัตน์ กาญจนงษ์ชัย (2562)	ภานุภาค จันทร์ศรี (2562)	ศุชญา โทมลาวิช และคณะ (2563)	รัตนภรณ์ วัชรอัศยาพล (2563)	จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564)	
1	การมีวิสัยทัศน์	✓	✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	9*
2	การรู้ดิจิทัล	✓	✓			✓	✓		✓		✓		✓	7*
3	การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	✓	✓			✓	✓		✓	✓			✓	7*
4	การพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล		✓		✓	✓	✓		✓			✓		7*
5	การบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี			✓	✓	✓		✓		✓			✓	6*
6	การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล				✓	✓		✓		✓			✓	5
7	ความคิดสร้างสรรค์	✓	✓										✓	3
8	การสื่อสารดิจิทัล								✓		✓		✓	3
9	การเอาใจใส่	✓		✓										2
10	ความเป็นองค์กรดิจิทัล			✓									✓	2
11	ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ				✓		✓							2
12	การจัดระบบกำกับติดตามและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT					✓		✓						2
13	ความคล่องด้านดิจิทัล							✓						1
14	การวัดและประเมินผล				✓									1
15	การใช้ข้อมูล							✓						1

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำดิจิทัล ได้จำนวน 5 ด้าน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาโดยเลือกจากรายการที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50 หรือมากกว่า ของความถี่ทั้งหมด ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างภาพอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานโดยนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและการทำงานเป็นทีมภายในองค์กร

2. ด้านการรู้ดิจิทัล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อพัฒนา กระบวนการทำงาน หรือการบริหารจัดการภายในองค์กร การรู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ภายใต้กฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้

3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ในองค์กรประสานงานด้วยระบบอินเทอร์เน็ต หรือทำงาน กิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการจัดรูปแบบการจัดการให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน มีลักษณะเท่าเทียมกัน สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้น ในการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากร มีการยอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่างกัน สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรและเห็นความตระหนักร่วมกันในเป้าหมาย และแผนงานที่จะทำ

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาตนเองและครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากร พัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลแบบไร้ขีดจำกัด อย่างต่อเนื่อง มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ

5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแพลตฟอร์ม (Platform) และใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการบริหารและปฏิบัติการในการทำงาน สามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัล เพื่อการพัฒนาตนเอง และพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำ

ความหมายของการพัฒนาภาวะผู้นำ

ชุติกายูจน์ ทักโลวา (2564, น. 314) กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ คือ กระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมทักษะคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นผู้นำ โดยมีการจัดกิจกรรมและกระบวนการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์กร เพื่อให้ผู้นำสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำที่จะนำองค์กรบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการพัฒนาบุคคลให้มีภาวะผู้นำที่สามารถนำองค์กรสู่ความสำเร็จ

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2561, น. 190) กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ คือ การพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำองค์กร เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความศรัทธา น่าเชื่อถือ สร้างบรรยากาศและความพึงพอใจแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานร่วมกัน ให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, น. 134) กล่าวว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ คือ เป็นความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการนำผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบที่ผู้นำต้องพัฒนาความเป็นผู้นำ ทั้งบทบาทและกระบวนการให้ดียิ่งขึ้นทั้งทักษะและความรู้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยบูรณาการหรืออาจเป็นโปรแกรมพัฒนาความรู้และทักษะ โดยมีเป้าหมายให้ผู้นำมีความสามารถและช่วยผลักดันองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ คือ กระบวนการต่าง ๆ ที่เสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะต่อการเป็นผู้นำ โดยมีเป้าหมายให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำ

พัชรา วาณิชวสิน (2560) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำ แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อตัวผู้นำ (Individual level) ผู้นำจะได้รับการพัฒนาความเป็นผู้นำ เพื่อเพิ่มความสามารถในการนำให้ผู้นำเก่งขึ้น สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความมั่นใจในการทำงานสูงขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กร ยิ่งไปกว่านั้นตัวผู้นำเองก็จะรู้สึกดี มีความสุขในการทำงาน รู้สึกมีคุณค่าต่อองค์กรในฐานะผู้นำ และถ้าผู้นำสามารถสร้างการยอมรับและผลลัพธ์ที่ดีได้ก็อาจนำไปสู่การเลื่อนตำแหน่งหรือการปรับเงินเดือนในท้ายที่สุด

2. ประโยชน์ต่อองค์กร (Organization level) การพัฒนาภาวะผู้นำ จะนำผลลัพธ์ทางบวกกลับคืนสู่องค์กร เพราะองค์กรมีผู้นำที่มีศักยภาพในการนำอย่างแท้จริง ที่สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามที่ต้องการ และช่วยให้องค์กรเจริญเติบโตก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพราะความสำเร็จในการนำของผู้นำก็คือความสำเร็จขององค์กร

3. ประโยชน์ต่อสังคม (Society level) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นับเป็นภารกิจสำคัญ ของทุก ๆ ประเทศที่ต้องสร้างและพัฒนาคนที่มีศักยภาพมาเป็นกำลังสำคัญให้กับสังคมในอนาคต โดยเฉพาะการพัฒนาผู้นำที่มีศักยภาพมาช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับประเทศ และช่วยกันนำพาประเทศให้อยู่รอดและเจริญรุ่งเรืองท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อน และยากจะคาดเดา

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, น. 134-136) กล่าวว่า ความสำคัญของการพัฒนา ภาวะผู้นำนั้น มีความสำคัญต่อองค์การในหลายด้านดังต่อไปนี้

1. การเพิ่ม ประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพให้กับ องค์การ (Organizational Effectiveness and Efficiency) โดยประสิทธิผลดูจากการที่องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก ในขณะที่ประสิทธิภาพดูจาก ผลผลิตเทียบกับปัจจัยนำเข้า โดยองค์กรสามารถผลิตสินค้าและบริการด้วยการใช้แรงงาน วัสดุดิบ และพลังงานน้อยลงจึงจะเรียกได้ว่ามีประสิทธิภาพ

2. การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) Snow และ Hrebiniak (1980) ระบุว่า เป็นการดำเนินงานขององค์กรในแง่มุมต่าง ๆ ที่สร้างความแตกต่าง จากคู่แข่งในเชิงกลยุทธ์และสิ่งที่จะช่วยสร้างความแตกต่างระหว่างองค์กรและคู่แข่งออกจากกันนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการบริหารไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยคงไว้ ซึ่งความได้เปรียบทางการแข่งขันเหนือคู่แข่งได้ผู้นำสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผ่านการพัฒนาระบบคนในองค์กรให้มีคุณค่า รวมทั้งการดำเนินการบริหารในแบบที่ไม่สามารถ ลอกเลียนได้ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต

3. การวางแผนหาผู้สืบทอด (Succession Planning) เป็นการเตรียมผู้นำสำหรับตำแหน่ง ในอนาคตเพื่อรองรับการบริหารยุคใหม่ขององค์กร ที่จำเป็นต้องมองหาคนที่มีความสามารถโดดเด่น และมีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นผู้นำและนำมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนการสืบทอดตำแหน่งผู้นำจริง ถ้าองค์กรมีการวางแผนหาผู้สืบทอดอย่างเป็นระบบก็เท่ากับ องค์กรได้วางเส้นทางเติบโตให้กับคนที่ศักยภาพเป็นผู้นำภายในองค์กร ส่งผลให้อัตรา การลาออกจะลดลงและแรงจูงใจจะเพิ่มมากขึ้น การทำงานในองค์กรในระยะยาว เพราะมองเห็น ความเติบโตและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

4. การบริหารดาวเด่น (Talent Management) ถ้าองค์กรมองเห็นดาวเด่นที่มีศักยภาพ มากพอที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ แล้วผลักดันให้ดาวเด่นขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำองค์กรก็จะได้รับ ผลงานเป็นเลิศกลับคืนมาจากดาวเด่นนั้น ๆ แต่ถ้าองค์กรมองไม่เห็นไม่ดูแลดาวเด่นให้ดี ดาวเด่นเหล่านี้จะทำงานกับองค์กรเพียงระยะสั้น แล้วออกไปหาโอกาสใหม่ที่ดีกว่า องค์กรจะสูญเสีย โอกาสในการรักษาบุคลากรที่สามารถสร้างผลงานเป็นเลิศให้กับองค์กรได้ เช่น คนรุ่นใหม่

ที่มีลักษณะพิเศษโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็น ความกล้าแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะพิเศษเหล่านี้ องค์กรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับองค์กรได้เป็นอย่างดี

5. การบริหารอาชีพ (Career Management) องค์กรต้องหาวิธีหลากหลายและให้โอกาสแก่คนทำงาน เพื่อช่วยรักษาคนทำงานที่มีความสามารถมาก มีศักยภาพสูงและมีความมุ่งมั่นในการทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะในบทบาทผู้นำผ่านการชี้ให้เห็นถึงเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ และสนับสนุนให้คนที่มีความศักยภาพเติบโตก้าวหน้าอยู่ทำงานให้กับองค์กรในระยะยาว ซึ่งถ้าคนทำงานมองไม่เห็นเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพ โอกาสความเติบโตหรือความสำเร็จในบทบาทผู้นำ อาจทำให้คนทำงานเหล่านั้นลาออกไปหาองค์กรที่ให้โอกาสที่ดีกว่าและมอบโอกาสในการเป็นผู้นำให้กับตัวเองต่อไป ส่งผลให้องค์กรต้องสูญเสียคนเก่งที่มีศักยภาพเพียงพอจะเป็นผู้นำไปอย่างน่าเสียดาย

สรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำไม่เพียงจะมีประโยชน์ต่อตัวผู้นำองค์กรและองค์กรเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์ต่อสังคมด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่ผู้นำต้องพัฒนาความเป็นผู้นำทั้งบทบาทและกระบวนการให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้นำได้เจอกับสถานการณ์ ได้มีโอกาสจัดการกับปัญหาอุปสรรคและเรียนรู้จากประสบการณ์และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือยังไม่เกิดขึ้นจริง เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2564, น. 182-183) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เน้นวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักบริหารระดับสูง ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือกลุ่ม โดยการกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษา รวมทั้งมีโอกาสศึกษาในวิชาเสริมต่าง ๆ ตามความต้องการได้ ตลอดจนมีโอกาสไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีวิธีการพัฒนาโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การบรรยายทั้งในห้องอบรมและนอกสถานที่จากผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐภาคเอกชน และภาพการเมือง
2. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับนักบริหารที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ
3. การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างนักบริหาร เพื่อพัฒนากระบวนการคิดในการบริหารและใช้ภาวะผู้นำ (Transformative Learning)
4. การอภิปรายกรณีศึกษาจริงหรือเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการบริหารราชการ
5. การศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6. การเรียนรู้ด้วยตนเองตาม IDP (Individual Development Plan)
7. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปบูรณาการองค์ความรู้ (Reflection Workshop)
8. กานำความรู้ที่ได้รับไปจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคลและรายงานการศึกษากลุ่มตามหลักเกณฑ์และรูปแบบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

9. การประมวลความรู้และแนวคิดที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริง โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม และการพัฒนาสมรรถนะของตนเองมากกว่าการรับฟังคำบรรยายหลักการและทฤษฎีโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2561, น. 197-209) กล่าวว่า การพัฒนาผู้นำให้มีความรู้ ทักษะความสามารถและพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้นสามารถดำเนินการผ่านแนวทางและวิธีการที่หลากหลาย ตั้งแต่วิธีการที่เป็นทางการจนถึงวิธีการที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้วิธีการที่หลากหลายถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาผู้นำและภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล เนื่องจากสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับผู้นำแต่ละคนได้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ซึ่งแต่ละวิธีการมีจุดเด่นและประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้นำที่แตกต่างกัน กิจกรรมหรือวิธีการที่นิยมนำมาใช้สำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำ มีดังนี้

1. การสร้างความตระหนักรู้ต่อตนเอง (Self-awareness) เป็นหลักสำคัญและถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาภาวะผู้นำ เพราะสิ่งที่ผู้นำต้องทำเพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพในการทำงาน คือ การตระหนักรู้ว่าอะไรดึงดูดใจและสนับสนุนการตัดสินใจของตนให้ทำบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งได้ระบุถึงองค์ประกอบที่สำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้นำไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักรู้ต่อสังคม และการบริหารสัมพันธ์ภาพ

2. การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Learning from experience) ประสบการณ์เป็นแก่นสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำ การได้เรียนรู้ข้อมูลจากการอ่านหรือสังเกตช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นภาวะผู้นำและเป็นผู้ผู้นำ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ช่วยพัฒนาผู้นำ เพราะการก้าวเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยการฝึกฝนผ่านประสบการณ์จริงในสถานการณ์และบริบทที่ต่างกัน ผู้นำที่ผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อเพิ่มพูนทักษะหรือประสบการณ์ อาจดำเนินการผ่านการใช้กิจกรรมกลุ่ม เกม การแสดงบทบาทสมมุติ และการสร้างสถานการณ์จำลอง หรือการอภิปรายร่วมกัน จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญที่เกิดขึ้นกับองค์กร

3. การสอนงาน (Coaching) คือกระบวนการจัดหาเครื่องมือ ความรู้และโอกาสให้แก่บุคคลากรในองค์กรต่อการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งรูปแบบการสอนงานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การสอนงานแบบเป็นทางการ และการสอนงานแบบไม่เป็นทางการ

4. การเป็นที่เลี้ยง (Mentoring) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยบุคคลที่มีประสบการณ์มากกว่าทำหน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะ เป็นแบบอย่างและให้การสนับสนุนผู้ที่อยู่ในความดูแลที่มีประสบการณ์น้อย โดยที่เลี้ยงทำหน้าที่ในการให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ความท้าทาย คำปรึกษา และการสนับสนุนเกี่ยวกับโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน กลยุทธ์และนโยบายขององค์กร และเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเข้มข้น (Feedback intensive programs) คือการให้ข้อมูลย้อนกลับแบบ 360 องศา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้ นำ และระบุถึงการพัฒนาที่จำเป็นสำหรับผู้ นำ ได้

6. การศึกษาในห้องเรียน (Classroom education) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลสำหรับการนำเสนอข้อมูลและความรู้ต่อกลุ่มบุคคลเป็นอย่างมาก โดยวิธีการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งต่อความรู้ไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อการนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองและการทำงาน เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้าง ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับตนเองและตระหนักรู้ในตนเอง ผ่านการประยุกต์สู่การปฏิบัติจริง และองค์กรสามารถสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาผู้ นำ และภาวะผู้ นำ โดยการส่งบุคลากรเข้าอบรมหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้ นำ ที่เป็นการบรรยายหรือสัมมนาในห้องเรียนที่จัดขึ้นโดยสมาคมหรือสถาบันที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางได้

7. กิจกรรมนอกสถานที่ (Outdoor challenges) เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางกายภาพ เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้ นำ โดยการร่วมทำกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มพื้นที่เปิดโล่ง ซึ่งกิจกรรมนอกสถานที่จะมีการเพิ่มความท้าทายและความยากในการทำกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความไว้วางใจกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่ร่วมกันทำกิจกรรม โดยกิจกรรมนอกสถานที่สำหรับการพัฒนาภาวะผู้ นำ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของบุคคลและการทำงานทีม ซึ่งกิจกรรมนี้ถูกออกแบบขึ้น เพื่อช่วยเพิ่มความมั่นใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ความสามารถในการควบคุมตนเอง ความกล้าเสี่ยงและความมั่นใจต่อการสร้างความไว้วางใจกับสมาชิกภายในทีม นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องฝึกฝนภายใต้สถานการณ์ที่เน้นการร่วมมือร่วมใจกันและบนพื้นที่ของความไว้วางใจกันทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีมร่วมกัน

8. การหมุนเวียนงาน (Job rotation) วิธีการหมุนเวียนงานถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการทำงานที่หลากหลายของผู้บริหาร โดยผู้บริหารถูกมอบหมายให้ทำงานในส่วนงานแผนกต่าง ๆ เป็นระยะเวลาสั้นพอสมควรตั้งแต่ 6 เดือนถึง 3 ปี ซึ่งการหมุนเวียนงาน จะช่วยให้พนักงานเกิดความกระตือรือร้นเนื่องจากได้มีโอกาสทำงานใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากเดิม

การหมุนเวียนงานโดยทั่วไปผู้บริหารหรือบุคลากรได้รับมอบหมายงานที่อาจมีความคล้ายคลึงกัน โดยไม่ได้มีการวิเคราะห์ถึงทักษะหรือความสามารถที่มีอยู่ในปัจจุบันของแต่ละบุคคล แต่ในปัจจุบันการมอบหมายงานควรคำนึงถึงประสบการณ์ของบุคคลมากกว่าจำนวนชิ้นงาน ดังนั้นการวางแผนการหมุนเวียนงานในรอบถัดไปควรกำหนดจากความสามารถในการเรียนรู้และระยะเวลาในการปรับตัวของบุคคลด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นการพัฒนาผู้นำให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถการเรียนรู้พัฒนาด้วยตนเองหรือกลุ่มพัฒนาผ่านการฝึกอบรม ศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาตนเองให้เกิดภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

บริบทโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 234 หมู่ที่ 14 ตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีเขตพื้นที่บริการ 4 อำเภอ คือ อำเภอลอง อำเภอสูงเม่น อำเภอเด่นชัย และอำเภอวังชิ้น บริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัด จำนวน 124 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนขนาดเล็ก 78 โรงเรียน ดังนี้

ตาราง 2 แสดงข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
1	บ้านผามอก (ประชาชนุเคราะห์)	ลอง	-	1	11
2	บ้านปง (วัฒนวิทยาการ)	ลอง	1	8	69
3	บ้านศรีดอนไชย (ประชาชนุกุล)	ลอง	-	5	21
4	บ้านอ้ายลิ้ม (ลิ้มราษฎร์สามัคคี)	ลอง	1	6	36
5	ประชารัฐวิทยาการ	ลอง	1	11	80
6	บ้านแม่รัง (จัดสรรราษฎร์สงเคราะห์)	ลอง	1	13	95
7	บ้านค้ำตะนะวิทยา	ลอง	1	6	31
8	บ้านนาตุ้ม (คุรุราษฎร์วิทยานุสรณ์)	ลอง	-	9	87
9	บ้านบ่อ	ลอง	1	8	43
10	อนุสรณ์รัฐประชา	ลอง	-	6	28
11	บ้านปิน (ปินประชาราษฎร์)	ลอง	1	12	95
12	บ้านทุ่งตากกล้า (คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์)	ลอง	-	5	30
13	บ้านแหล่ง (คุรุประชาสามัคคี)	ลอง	-	7	85
14	บ้านม่อน (ปัญญาฉลาดราษฎร์นุกุล)	ลอง	-	2	2
15	บ้านแป้น (รัฐราษฎร์วิทยา)	ลอง	-	6	37
16	บ้านดอนมูล (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง)	ลอง	-	6	41
17	บ้านนาหลวง (สลากกินแบ่งสงเคราะห์)	ลอง	1	8	50
18	บ้านนาอู่หนอง (ประชารัฐวิทยาการ)	ลอง	1	9	58
19	บ้านเค็ม (รัฐประสาทรราษฎร์บำรุง)	ลอง	-	2	1
20	บ้านไผ่ล้อม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 46)	ลอง	1	14	75
21	ดอนมูลวิทยาการ	สูงเม่น	-	6	21
22	บ้านค่างาม (อัครราษฎร์บำรุง)	สูงเม่น	-	2	11
23	บ้านร่องเสี้ยว (รัฐราษฎร์ผดุงวิทย์)	สูงเม่น	-	6	28
24	บ้านกวาง (สื่อราษฎร์พัฒนา)	สูงเม่น	-	3	8
25	วัดมงคลถาวร (มงคลวิทยาสรรค์)	สูงเม่น	1	9	81

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
26	บ้านกาศ (พัฒนาประชานุกูล)	สูงเม่น	1	5	28
27	บ้านปงหัวหาด(หัวหาดราษฎร์บำรุง)	สูงเม่น	1	9	50
28	บ้านน้ำฮอก (รัฐราษฎร์วิทยา)	สูงเม่น	-	7	22
29	บ้านเหล่า (พิชัยศิริราษฎร์รังสรรค์)	สูงเม่น	1	10	47
30	วัดสิทธิวิมล (สุวรรณราษฎร์ปัญญา)	สูงเม่น	1	11	66
31	วัดพระหลวง (อภิชัยราษฎร์สงเคราะห์)	สูงเม่น	1	11	54
32	ชุมชนบ้านร่องกาศ (ศรีวิทยาการ)	สูงเม่น	-	2	12
33	วัดตอนิมิต (สิทธิราษฎร์รังสรรค์)	สูงเม่น	1	2	26
34	บ้านเวียงทอง (เวียงทองวิทยาการ)	สูงเม่น	1	6	47
35	บ้านวังวน (ราษฎร์พิทยา)	สูงเม่น	1	6	48
36	บ้านสบสาย (จันทร์พัฒนประชาสรรค์)	สูงเม่น	1	7	25
37	วัดสร้างโตก	สูงเม่น	1	9	89
38	วัดโชคเกษม (เกษมราษฎร์บำรุง)	สูงเม่น	1	6	58
39	บ้านดอนชัย (กันทรราษฎร์วิทยาการ)	สูงเม่น	1	9	91
40	ช่องลมจันทิมาประชาพิทักษ์	สูงเม่น	-	11	63
41	บ้านห้วยกูด	เด่นชัย	-	4	21
42	เด่นทัพชัย	เด่นชัย	1	7	40
43	บ้านน้ำไค้ง	เด่นชัย	-	5	17
44	บ้านป่าไผ่	เด่นชัย	1	2	9
45	บ้านปางเคาะ	เด่นชัย	-	5	31
46	บ้านปากปาน (สิมาร์ตันวิทยานุสรณ์)	เด่นชัย	1	6	33
47	บ้านเด่นชุมพล	เด่นชัย	-	2	9
48	บ้านแม่ยูน	เด่นชัย	1	7	30
49	บ้านสวนหลวง	เด่นชัย	1	9	53
50	บ้านห้วยลากปิ่น	เด่นชัย	1	6	29
51	บ้านน้ำแรม (รัฐราษฎร์อนุเคราะห์)	เด่นชัย	-	10	63

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ที่ตั้งอำเภอ	จำนวน ผู้บริหาร	จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
52	บ้านแม่แปง	วังชิ้น	1	12	72
53	บ้านนาปลากั้ง	วังชิ้น	1	12	78
54	บ้านวังลึก	วังชิ้น	1	8	76
55	บ้านเปาปมดงยาง (มิตรภาพที่ 155)	วังชิ้น	1	7	39
56	บ้านไร่หลวง	วังชิ้น	-	13	109
57	บ้านแม่กระต้อม	วังชิ้น	1	14	105
58	บ้านค้ำใจ	วังชิ้น	1	8	63
59	บ้านแม่สิน	วังชิ้น	1	8	54
60	บ้านสบป่าก	วังชิ้น	1	8	45
61	บ้านแช่ฟ้า	วังชิ้น	-	6	22
62	บ้านแม่บงเหนือ	วังชิ้น	-	1	3
63	ชุมชนบ้านแม่ป่าก	วังชิ้น	1	13	100
64	บ้านแม่บงใต้	วังชิ้น	1	6	40
65	บ้านวังกวาง	วังชิ้น	1	3	37
66	บ้านค้ำปินใจ	วังชิ้น	1	13	64
67	บ้านปางมะโอ	วังชิ้น	-	3	25
68	บ้านแม่แฮด	วังชิ้น	-	3	16
69	บ้านแม่ต๊ึด	วังชิ้น	-	5	34
70	บ้านป่าคาป่าม่วง	วังชิ้น	1	12	81
71	บ้านปางไฮ	วังชิ้น	-	5	28
72	บ้านวังชิ้น	วังชิ้น	1	10	62
73	บ้านวังแพน	วังชิ้น	-	1	15
74	บ้านป่ายุบ	วังชิ้น	-	1	10
75	บ้านนาใหม่	วังชิ้น	-	8	38
76	บ้านแพะทุ่งเจริญ	วังชิ้น	-	6	38
77	บ้านแม่ขมิง	วังชิ้น	-	5	38
78	บ้านม่วงคำ	วังชิ้น	1	15	102
รวมทั้งสิ้น			44	550	3,579

ที่มา : ข้อมูล ณ วันที่ 10 เดือนมิถุนายน 2566 อ้างอิง :จากรายงานข้อมูลระบบสารสนเทศ
เพื่อการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ตามระบบ EMIS

นโยบายด้านการศึกษานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

วิสัยทัศน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพ
ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ Quality Organization to Excellent Education

ค่านิยมองค์กร คือ องค์กรน่าอยู่ รอบรู้เรื่องงาน บริการเป็นเลิศ

พันธกิจ 7 ข้อ ได้แก่

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถ
ในการแข่งขัน
3. พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
รวมถึงคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำให้ประชากรวัยเรียนทุกคน
ได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
5. ส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals :SDGs)
7. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษา
โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

เป้าหมาย จำนวน 7 ข้อ ได้แก่

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรมมีค่านิยมที่พึงประสงค์
มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย
รักษาศีลธรรม
2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะดนตรี กีฬา ภาษา
และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

3. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากลนำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับติดตามประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผล อย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ จำนวน 7 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 7 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ผู้เรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดี ของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบ

ต่อครอบครัว ผู้อื่นและสังคมโดยรวม ชื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

3. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์อาชญากรรมไซเบอร์และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น

4. สถานศึกษาที่จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

5. สถานศึกษาที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกระดับให้มีความเป็นเลิศ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
2. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามความถนัดและความสนใจ นำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาชีพ เป็นนักคิดเป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรม

3. ผู้เรียนได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน

เป้าประสงค์

1. หลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของประเทศ

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเอง ให้มีสุขภาวะที่ดีสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้รับการบริการด้านการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสม ตรงตามความต้องการ
2. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)
3. สถานศึกษากำกับองค์กรปกครองท้องถิ่นภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ร่วมมือในการจัดการศึกษา
4. สถานศึกษามีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่
5. งบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษามีเพียงพอและเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงโดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา
6. งบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและงบลงทุนแก่สถานศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
7. นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. พัฒนาระบบการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์

1. ครู เปลี่ยนบทบาทจาก "ครูผู้สอน" เป็น "Coach" ผู้ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ การเรียนรู้หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้
2. ครู มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม
3. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม

กลยุทธ์ที่ 6 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์

1. นักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ การสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีมาจัดทำระบบสารสนเทศการเก็บข้อมูลด้านความรู้เรื่องฉลากสีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมฯลฯ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกโรงเรียนตามแนวทาง Thailand 4.0
3. สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. สถานศึกษามีการบูรณาการหลักสูตร กิจกรรมเรื่องวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การผลิตและบริโภคสู่การลดปริมาณคาร์บอนในโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนคาร์บอนต่ำ
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เป็นต้นแบบสำนักงานสีเขียว (GREEN OFFICE) และสถานศึกษาในสังกัดมีการปรับปรุงและพัฒนาเป็นต้นแบบสถานศึกษาสีเขียว (GREEN SCHOOL) เพื่อให้มีบริบทที่เป็นแบบอย่างเอื้อหรือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน
6. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก รวมถึงการจัดการเรียนรู้การผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
7. สถานศึกษาต้นแบบนำขยะมาใช้ประโยชน์เพื่อลดปริมาณขยะ
8. มีสถานศึกษานวัตกรรมต้นแบบในการนำ 3RS มาประยุกต์ใช้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีการทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 7 ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุมด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีการปรับเปลี่ยนให้เป็นหน่วยงานให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 และสถานศึกษามีความโปร่งใส ปลอดภัยและประพฤตินิยม บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 และสถานศึกษามีกระบวนการ และการวิจัยงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 และสถานศึกษา พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมแล้ว มีศักยภาพที่จะดำเนินการให้บรรลุ ตามเป้าหมายได้จะต้องมีการกำหนดกรอบกลยุทธ์ การพัฒนาที่เหมาะสม ควบคู่กับการใช้ศักยภาพ ของคณะผู้บริหารในระดับต่าง ๆ การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะบุคลากร การปรับเปลี่ยน กระบวนการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ การประสานความร่วมมือจากภายใน และภายนอก ตลอดจนการดำเนินงานที่ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การขับเคลื่อนในพันธกิจที่ 7 การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษา และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 นั้น แสดงให้เห็นว่าการบริหารและพัฒนาสถานศึกษายุคดิจิทัลมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลหลักที่สำคัญในการบริหาร จัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับบริบทของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพิลา อำนาจ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน 4. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน 5. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง 6. ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (X_5) ด้านการสื่อสารดิจิทัล (X_2) ด้านการเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล (X_4) และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (X_1) โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 59.807. การวิจัยในครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 2) ด้านการสื่อสารดิจิทัล 3) ด้านการเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล และ 4) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไว้ด้วย

ชุลีพร หล้าทุม (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ยุคดิจิทัล สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลส่วนความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล 3) ด้านการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล 5) ด้านความรู้ดิจิทัล 6) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยดิจิทัล ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 6 ตำบล 23 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.72$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.63$)

ปณิดา สุภารมย์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการ จำเป็นของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมาด้านความรู้ดิจิทัล และด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 6 แนวทางหลัก ประกอบด้วย 26 แนวทางย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ภานุเดช แสงลุน (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล = 0.67 ด้านความสามารถทางดิจิทัล = 0.64 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล = 0.56 และด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาทางดิจิทัล = 0.28 ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นโยบายการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาการบริหารจัดการ ในด้านการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา พร้อมจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลเพื่อนำมาสนับสนุนกิจกรรมการวางแผน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ให้สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

มูฮำหมัดรุซลัน ลือบาคะลูติง ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีภาวะผู้นำดิจิทัล

ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา คือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด

รจากรณี ลักษณะดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้งหมด อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุด ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารงานโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ

อาภาภรณ์ ภูศรี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง 18 วิธีดำเนินการ โดยกลยุทธ์มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ระดับมากและมีประโยชน์ระดับมากที่สุด

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการสื่อสาร 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ควรอบรมและพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีแก่บุคลากร จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรเทคโนโลยี ได้อย่างถูกต้อง

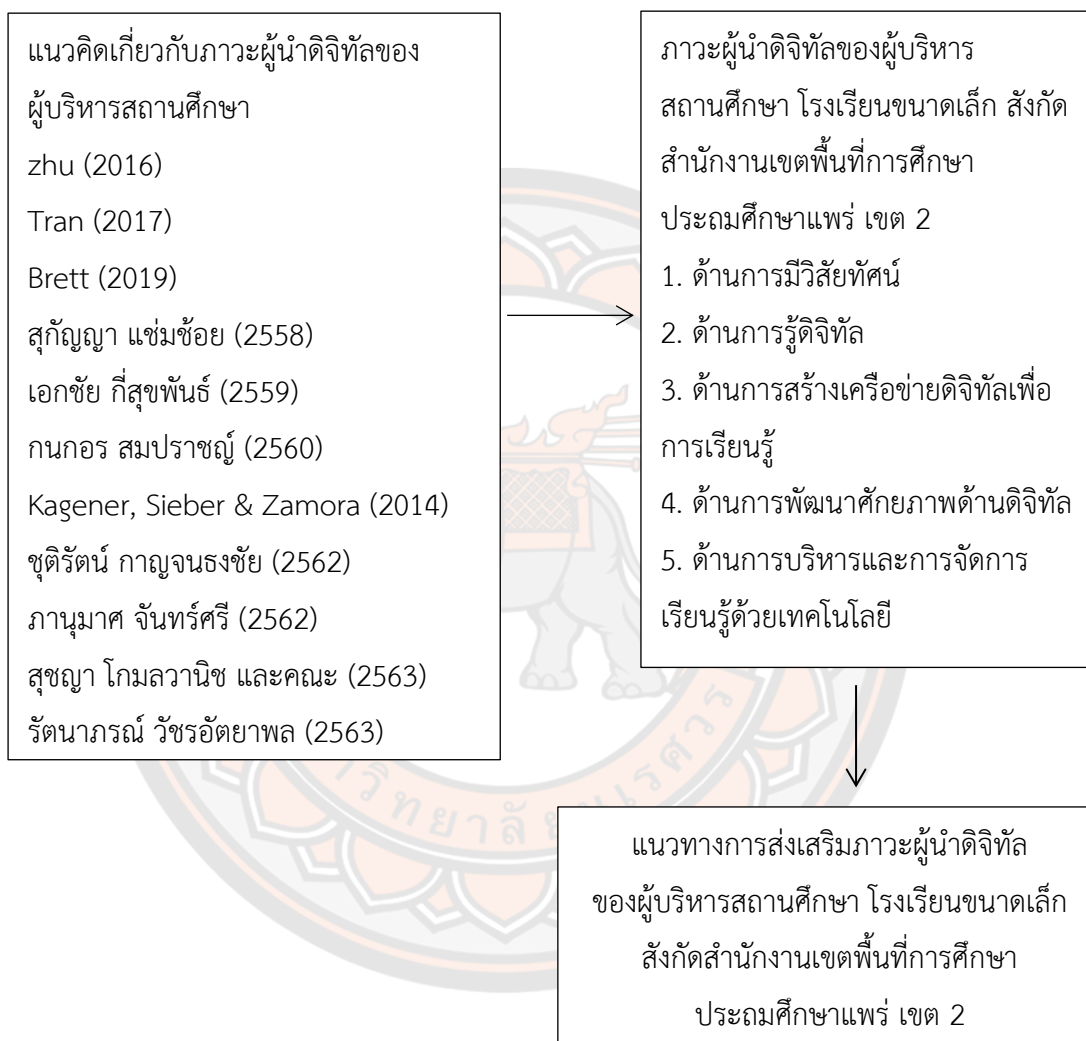
อลงกต สุทธการ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานาน ผลการวิจัยพบว่า การรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประเมินข้อมูลดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และแนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานาน ควรสนับสนุนให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหาร

ตามภารกิจของสถานศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบสนองนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล

ณัฐธัญญา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบท โรงเรียน และสามารถปฏิบัติได้จริง ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรส่งเสริม ให้มีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพ ผู้บริหารควรสนับสนุน ให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยี และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารควรเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ซึ่งมี 78 โรงเรียน จำนวน 594 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน และครู 550 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เกรจซีและมอร์แกน (สถิรพร เขาวนชัย, 2561, น. 62) จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของข้าราชการครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและข้าราชการครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	44	44
ข้าราชการครู	550	190
รวมทั้งสิ้น	594	234

ที่มา : ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (EMIS) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ชื่อโรงเรียน ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ข้อคำถาม จำนวน 29 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำนวน 8 ข้อ
- 2) ด้านการรู้ดิจิทัล จำนวน 7 ข้อ
- 3) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ
- 4) ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล จำนวน 4 ข้อ
- 5) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี จำนวน 4 ข้อ

โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. สังเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

3. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่
 - 3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์
 - 3.2 ด้านการรู้ดิจิทัล
 - 3.3 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
 - 3.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล
 - 3.5 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี
4. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
5. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้
 - 6.1. ผศ.ดร. สกฤษฎ์ เชาว์นัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหาร และพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 6.2. ผศ.ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหาร และพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 6.3. นางนววรรณ วุฒิ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

โดยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำคะแนนความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ได้จากการลงความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

 - +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมของข้อคำถามให้สมบูรณ์มีความเหมาะสม ตลอดจนปรับแก้ไขข้อความบางข้อคำถามในการสื่อความหมายให้มีความชัดเจน

7. นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้ข้อคำถามตามเกณฑ์ จำนวน 29 ข้อ จากทั้งหมด 29 ข้อ และปรับปรุงบางข้อ เพื่อให้ครอบคลุมทุกพฤติกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้รวมทั้งสิ้น 29 ข้อ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67–1.00 (รายละเอียดการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในภาคผนวก หน้า 101)

8. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารและข้าราชการครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัก ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.976 (รายละเอียด การหาค่าความเชื่อมั่นอยู่ในภาคผนวก หน้า 105)

9. นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จแล้วจัดพิมพ์ แบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู

2. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการกรอกแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบสอบถามภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ระดับอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่ หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีและมีประสบการณ์การบริหารมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน คือ นายประเสริฐ กำเลิศทอง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2. เป็นศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยี มีวิทยฐานะ ไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการ มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน คือ นางสาวนิตยา วรรณรัตน์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชาการเทคโนโลยีการศึกษา มีประสบการณ์ ในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน คือ รศ.ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของแต่ละด้านในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์
2. ด้านการรู้ดิจิทัล
3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล
5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาตามที่กำหนด

2. สร้างคำถามในการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และข้อมูล จากแบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จากข้อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1

3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลา ในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ในระหว่างวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567 โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงวัน และเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ที่	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	วันที่สัมภาษณ์	เวลาที่สัมภาษณ์
1	นายประเสริฐ กำเลิศทอง	12 กุมภาพันธ์ 2567	08:30 น. - 10.00 น.
2	นางสาวนิตยา วรรณรัตน์	12 กุมภาพันธ์ 2567	16:00 น. - 17.30 น.
3	รองศาสตราจารย์.ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร	6 กุมภาพันธ์ 2567	14:00 น. - 15.30 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n = 234)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา	44	18.80
1.2 ครู	190	81.20
รวม	234	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	58	24.79
2.2 5 – 10 ปี	94	40.17
2.3 11 – 15 ปี	32	13.67
2.4 16 – 20 ปี	15	6.41
2.5 มากกว่า 20 ปี	35	14.96
รวม	234	100.00

จากตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คนแบ่งเป็นตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80 และเป็นครู มีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 5 - 10 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 40.17 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 24.79 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งมากกว่า 20 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.96 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 11 -15 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.67 และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 16 - 20 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.41 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม

ที่	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	(n = 234)		ระดับ ภาวะผู้นำ
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.20	.61	มาก
2	ด้านการรู้ดิจิทัล	4.37	.63	มาก
3	ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	4.26	.62	มาก
4	ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล	4.43	.63	มาก
5	ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี	4.31	.65	มาก
	รวม	4.31	.63	มาก

จากตาราง 6 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.31) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.43) รองลงมาคือ ด้านการรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.37) ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.31) ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.26) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.20) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์

ที่	ด้านการมีวิสัยทัศน์	(n = 234)		ระดับภาวะผู้นำ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์ภาพอนาคตของสถานศึกษา	4.33	.64	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.95	.60	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	4.18	.60	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่เป้าหมายแผนงาน โครงการ	4.21	.56	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไปสู่ผู้ครูและบุคลากรได้ชัดเจน	4.14	.65	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.31	.59	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี	4.24	.59	มาก
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมภายในองค์กร	4.26	.61	มาก
	รวม	4.20	.61	มาก

จากตาราง 7 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์ภาพอนาคตของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการรู้ดิจิทัล

ที่	ด้านการรู้ดิจิทัล	(n = 234)		ระดับภาวะผู้นำ
		\bar{x}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยี	4.35	.63	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล	4.39	.66	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	.61	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.30	.64	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกดิจิทัล	4.34	.58	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	4.50	.64	มาก
7	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจถึงกฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้ และใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม	4.44	.64	มาก
	รวม	4.37	.63	มาก

จากตาราง 8 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการรู้ดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครู และบุคลากรภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจถึงกฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้ และใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

ที่	ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้	(n = 234)		ระดับ ภาวะผู้นำ
		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำงานในสถานศึกษา	4.38	.63	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร วางแผนร่วมกับผู้อื่น	4.14	.61	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจของครู และบุคลากรให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน	4.36	.64	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล ในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการทำงาน	4.21	.63	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรวมทีม การทำงานด้วยความเต็มใจ	4.17	.62	มาก
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในการทำงานอย่างเปิดเผย รวมไปถึงการเผยแพร่ ข่าวสารในรูปแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน	4.29	.61	มาก
รวม		4.26	.62	มาก

จากตาราง 9 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.26) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา
สนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.38) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจของครูและบุคลากร
ให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.36) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร วางแผนร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.14)
ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล

ที่	ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล	(n = 234)		ระดับภาวะผู้นำ
		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.32	.60	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.38	.64	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล	4.49	.65	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง	4.54	.64	มากที่สุด
รวม		4.43	.63	มาก

จากตาราง 10 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ที่	ด้านการบริหาร และ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี	(n = 234)		ระดับ ภาวะผู้นำ
		\bar{X}	S.D.	
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม	4.26	.64	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน	4.25	.67	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาตนเอง	4.35	.63	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล	4.38	.65	มาก
รวม		4.31	.65	มาก

จากตาราง 11 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัล พัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

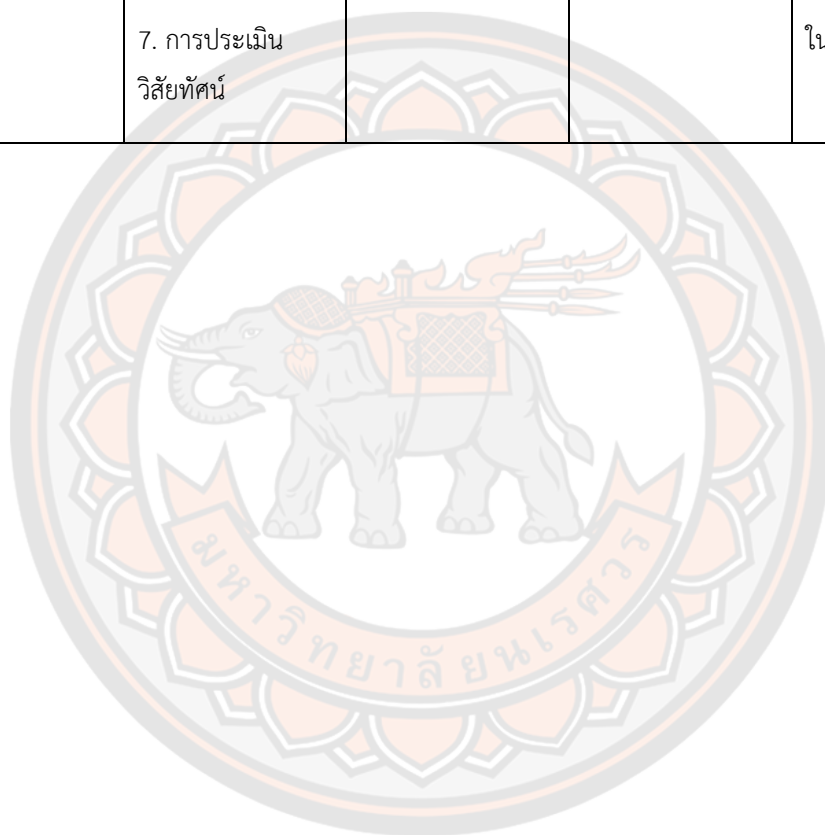
ผู้วิจัยนำประเด็นคำถาม สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 12 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
ด้านการมีวิสัยทัศน์	1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ 2. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3. การวิเคราะห์องค์กร 4. การสร้างวิสัยทัศน์ และกำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการ กิจกรรมในโครงการ	1. ให้องค์กรต้นสังกัดส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ 2. ผู้อำนวยการต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ ด้านดิจิทัลที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการศึกษา 3. ใช้บุคคลต้นแบบเป็นแรงบันดาลใจ 4. การศึกษาดูงานผู้บริหาร/สถานศึกษาต้นแบบด้านการพัฒนาดิจิทัล	1. หน่วยงานต้นสังกัดมีการกำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียนขนาดเล็ก 2. ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล 3. ควรศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริม	1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ 2. การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ควรพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
	<p>5. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ วิสัยทัศน์</p> <p>6. การนำวิสัยทัศน์ลงสู่การปฏิบัติ</p> <p>7. การประเมินวิสัยทัศน์</p>		<p>4. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับการวางแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน</p>	<p>4. สร้างแรงบันดาลใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติ สนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน</p>

2. ด้านการรู้ดิจิทัล

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
ด้านการรู้ดิจิทัล	<p>1. การสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษาให้รับรู้ เข้าใจ เห็นประโยชน์ความสำคัญของการใช้เครื่องมือดิจิทัล โดยผ่านการอบรมให้ความรู้</p> <p>2. การสร้างความพยายามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมของการใช้เครื่องมือดิจิทัล ข้อมูล และสารสนเทศ</p> <p>3. การสร้างความสำเร็จให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เครื่องมือดิจิทัล เพื่อให้เกิดวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ</p> <p>4. การสร้างความต่อเนื่องยั่งยืน โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หรือสร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก</p>	<p>1. ศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัล ในฟังก์ชันการทำงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา เช่น Google Drive ใช้ทำอะไรบ้าง</p> <p>2. มีระบบPlatform ใช้งานที่รองรับการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มี internet สามารถเข้าถึงอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3. มีการอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล</p> <p>4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง เข้าถึง ใช้คล่องแคล่ว</p> <p>2. ผู้บริหารต้องมีทักษะในการใช้งาน เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้สื่อดิจิทัล ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>3. การสร้างบรรยากาศการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้งานได้ อย่างคล่องแคล่ว</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างบรรยากาศ การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p> <p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล</p> <p>4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง</p>

3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
<p>ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้</p>	<p>1. การสร้างความเข้าใจ อธิบายการใช้ และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์</p> <p>2. การกำหนดเป็นนโยบายหรือค่านิยมองค์กรร่วมกัน</p> <p>3. สร้างบรรยากาศในใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสารและวางแผนร่วมกันในกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p>4. ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน</p> <p>5. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ</p>	<p>1. สร้างความตระหนัก รับรู้ ร่วมกันหาวิธีการใช้งานร่วมกัน ในการพัฒนาใช้งาน เพื่อการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการประชุม ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งองค์กร</p> <p>2. สร้างเครือข่ายผู้บริหาร โรงเรียน แกนนำ</p> <p>3. ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</p>	<p>1. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายเชิงรุก ในการพัฒนา ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล</p> <p>2. ส่งเสริมสนับสนุน ให้โอกาสกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ได้สร้างเครือข่ายจากภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนด เป็นนโยบายร่วมกัน</p> <p>2. ใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงกับเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา</p> <p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
<p>ด้านการพัฒนา ศักยภาพด้าน ดิจิทัล</p>	<p>ควรใช้วงจรบริหารงาน คุณภาพ PDCA ในการพัฒนา ดังนี้</p> <p>1. ขั้นวางแผน (P) ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องที่จะต้อง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็น รูปธรรม ดังนั้นจึง ควรมีการกำหนด แผนในการพัฒนา ตนเองในเรื่อง ทักษะการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหาร จัดการสถานศึกษา</p> <p>2. ขั้นปฏิบัติ (Do) พัฒนาตนเองตามแผน เพื่อสร้างความเข้าใจ และสามารถ ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลได้</p> <p>3. ขั้นตรวจสอบ (Check) ประเมิน องค์กรความรู้ของ ตนเอง</p> <p>4. ขั้นพัฒนางาน (Act) นำองค์ความรู้ ลงสู่การปฏิบัติงาน และถ่ายทอดองค์ ความรู้ให้กับบุคลากร ในสถานศึกษา</p>	<p>1. ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยี เพื่อให้ ขับเคลื่อนการดำเนิน การบริหาร เช่น การ ใช้ line , office เพื่อประหยัด ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน</p> <p>2. สนับสนุนให้ บุคลากรเข้ารับ การอบรมพัฒนา ทักษะความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. ควรมีแนวทาง วางแผนเชิงรุก ในการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล</p> <p>2. หน่วยงานต้น สังกัดต้องมีระบบ รองรับ เช่น ระบบ การจัดการเรียน การสอน ระบบการเงิน ระบบเอกสาร ระบบการประกัน คุณภาพ ระบบในการช่วย ประเมิน เป็นต้น</p> <p>3. ต้องมีนโยบาย วิธีการที่จะพัฒนา ทักษะและส่งเสริม การใช้เทคโนโลยี</p>	<p>1. ผู้บริหาร สถานศึกษา ควรพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลที่นำมาใช้ ในการบริหาร จัดการสถานศึกษา</p> <p>2. สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ควรมีนโยบาย ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อน การดำเนินการ บริหารจัดการ สถานศึกษา</p> <p>3. สนับสนุนให้ บุคลากรเข้ารับ การอบรมพัฒนา ทักษะความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง</p>

5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ประเด็น	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	สรุป
ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี	<p>1. การสร้างความเข้าใจ อธิบายการใช้และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์</p> <p>2. การกำหนดเป็นนโยบายหรือค่านิยมองค์กรร่วมกัน</p> <p>3. ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศ ในการทำงานแบบดิจิทัล</p> <p>4. ส่งเสริมการพัฒนา/เลือกใช้ระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มในการจัดเก็บฐานข้อมูลสถานศึกษา</p> <p>5. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษาได้</p> <p>6. ติดตามและประเมินผลการทำงานโดยใช้กระบวนการ PLC</p>	<p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเอง รวมถึงส่งเสริมครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดระบบฐานข้อมูล</p> <p>2. วางแผนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ</p> <p>3. อบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p>	<p>1. จัดระบบฐานข้อมูลโดยรวม แหล่งฐานข้อมูลต่างๆ การนำไปสู่การใช้งานจริงตามบริบทในด้านการบริหารต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการจริง</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดทำระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา</p> <p>2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p>

ผลการสัมภาษณ์ แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีแนวทางพัฒนา ได้แก่

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จากผู้เกี่ยวข้อง
- 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงบันดาลใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติ
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน
- 1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์

2. ด้านการรู้ดิจิทัล มีแนวทางพัฒนา ได้แก่

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว
- 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล
- 2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ มีแนวทางพัฒนา ได้แก่

- 3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสาร เชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- 3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน
- 3.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล มีแนวทางพัฒนา ได้แก่

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

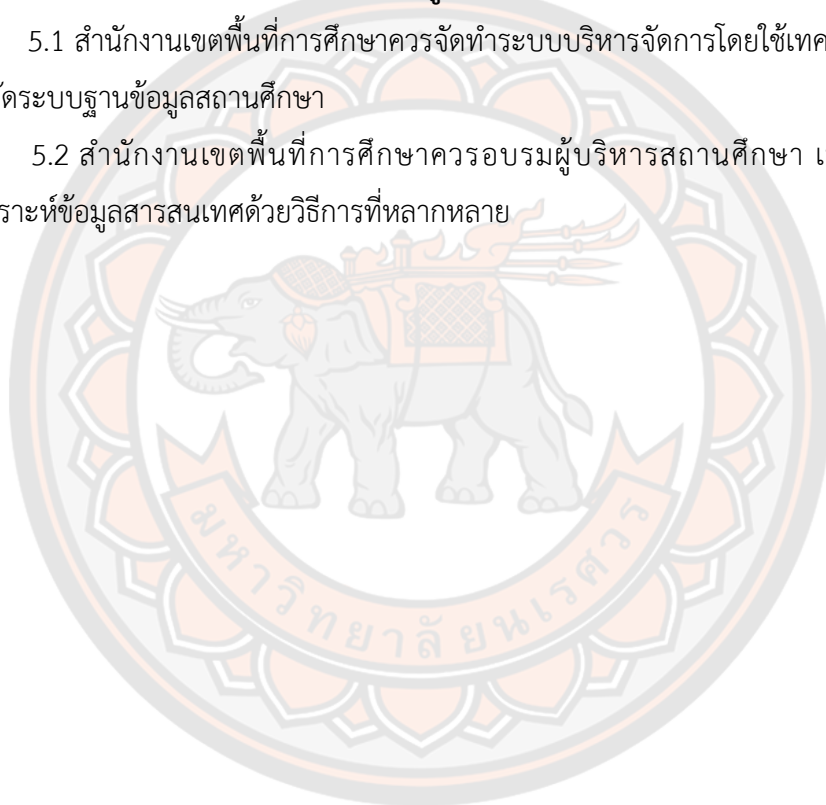
4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

4.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา

5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี มีแนวทางพัฒนา ได้แก่

5.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำระบบบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา

5.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 และแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ประชากร ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 234 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตาราง เครื่องชี้และมอร์แกน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 44 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และครู 190 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของครู ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน จากทั้งหมด 78 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนา ศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์ภาพอนาคตของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการรู้ดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรภายในองค์กรให้เข้าใจถึงกฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้ และใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจของครูและบุคลากรให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสารวางแผนร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

2.1 ด้านการวิสัยทัศน์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จากผู้ส่วนเกี่ยวข้อง และควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท โดยสร้างแรงบันดาลใจ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติและสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ในการปฏิบัติงาน

2.2 ด้านการรู้ดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัล ให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีดิจิทัล ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ พัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน สร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยง กับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริม การใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากร เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ควรจัดทำระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูล สถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการบริหารจัดการ โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ต้องการพัฒนากิจการทางการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พ.ศ. 2566 – 2570) ดังนั้นสถานศึกษา จึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อม ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อก้าวเข้าสู่การศึกษายุคดิจิทัล และต้องมีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การสื่อสาร และการเรียนรู้เพื่อให้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการศึกษาของไทยมากยิ่งขึ้น (จิตติมา วรณศรี, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับ รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ญัฐนิชา พรปทุมชัยกิจ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในภาพรวมและในรายด้านมีค่าเฉลี่ยระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ รอดพัน (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ระดับค่าเฉลี่ยโดยรวมมีระดับค่าเฉลี่ยในระดับมากทั้ง 5 ด้าน

1.1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการปฏิบัติงาน กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ และทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลแบบไร้ขีดจำกัด อย่างต่อเนื่อง มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) (2018) ที่ได้มีการกำหนดมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้นำการศึกษาประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานที่ 3 คือ การเป็นผู้นำ

ที่เสริมสร้างศักยภาพ โดยผู้บริหารต้องเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและยัง สอดคล้องกับ ธรรมนูญฯ พรพทุมชัยกิจ และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พิมพิลา อำนาจ (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ด้านการเป็นมืออาชีพดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลา ทรัพยากร เพื่อการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีให้เป็นอย่างดี

1.2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงการสร้างภาพอนาคตขององค์กรหรือหน่วยงานโดยนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามวิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาตนเอง และสร้างนวัตกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี และการทำงานเป็นทีมภายในองค์กร แต่ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะยังสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2560) กล่าวถึงภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในการในการใช้เทคโนโลยี โดยมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำในการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีมาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ธรรมนูญฯ พรพทุมชัยกิจ และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและสามารถปฏิบัติได้จริง

2. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงลุน (2565) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทางดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษานำเอาหลักการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านดิจิทัล และเป็นการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครู และยังสอดคล้องกับ ฌริตา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี จัดการการใช้อุปกรณ์ให้เกิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน นำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานร่วมกันผ่านอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเหมาะสมและทันสมัย

2.2 ด้านการรู้ดิจิทัล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดให้มีการอบรม ให้ความรู้พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีการนิเทศ กำกับติดตามการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากการเข้ารับการอบรมพัฒนาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง นำการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ อลงกต สุทธการ (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ควรสนับสนุนให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารตามภารกิจของสถานศึกษา รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อตอบสนองนโยบาย และเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา จากด้านการรู้ดิจิทัล ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือในการทำงานและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ ชูลิพร หล้าทุม (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาคุณภาพ การศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล พบว่า สร้างระบบการปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีความกระชับ คล่องตัว มีประสิทธิภาพด้วยการจัดหาอุปกรณ์และส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนานวัตกรรมในการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดตามความต้องการของผู้เรียน ครูและบุคลากร ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวิเคราะห์หลักสูตรร่วมกับครูและบุคลากร เพื่อสร้างและดำเนินการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้อัจฉริยะ เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาส การเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีของครูและนักเรียน และการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและแกนนำด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลแล้วขยายผล แบบดำเนินการให้ได้ผลจริง โดยการจัดอบรมหรือการฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย มีกระบวนการพัฒนา 3 ระยะได้แก่ การอบรม พัฒนาหรือศึกษาดูงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา จากด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน สร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายร่วมกัน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในการสร้างเครือข่ายรูปแบบต่าง ๆ และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงลุน (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลงร่วมกันของสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากร นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนการสอนออนไลน์ การทำงานรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย

2.5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไว้ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ นอกจากนี้ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหน่วยงาน และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ จากผู้เกี่ยวข้อง และควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท โดยสร้างแรงบันดาลใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นำองค์กรสู่การปฏิบัติและสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการกำหนดวิสัยทัศน์จะเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ภาณุเดช แสงลุน (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ด้านวิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล พร้อมทั้งถ่ายทอดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล นโยบายและมีการวางแผนในการนำดิจิทัลมาใช้ในการบริหารการจัดการเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ไว้ว่า ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรม ให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้นสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดอบรม ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับบริบท

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือดิจิทัลให้ทันสมัย และสามารถใช้อย่างคล่องแคล่ว ควรสร้างบรรยากาศการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้อย่างต่อเนื่อง

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร วางแผนร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรกำหนดเป็นนโยบายร่วมกัน สร้างเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน ดังนั้นสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ควรจัดทำระบบบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบ ฐานข้อมูลสถานศึกษา และควรอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร สมปราษฎ์. (2560). ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา. ขอนแก่น:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. (2563). การจัดการการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จิณณวิตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี; คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิราภรณ์ ปกรณ์. (2561). เทคโนโลยีโลกเสมือนผสมผสานโลกแห่งความจริง. สืบค้นจาก.
<http://www.scimath.org/article-technology/item/7755-ar-augmented-reality>
- รุจาภรณ์ ลักษณะดี (2565) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
- ชุตติกาญจน์ ทักโลวา. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (หน้า 67-73), การประชุมวิชาการ ผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21. ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย. (2562). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำ ดิจิตอลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ชุลีพร หล้าทุม (2566) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 วารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2566 หน้า 47 – 57
- ณัฐธนิชา พรปทุมชัยกิจ และคณะ (2562) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564 หน้า 50 - 64
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2560). ภาวะผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์
 สारมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 13 (2), 285-594
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2563). การบริการและการจัดการศึกษา
 สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
- .ธีระ รุญเจริญ. (2562). แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคนี้ Education Thailand 4.0. ในเอกสาร
 ประกอบการบรรยายพิเศษเรื่องแนวโน้มการบริหารจัดการศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).
- พัชรา วาณิชวสิน. (2560). การพัฒนาภาวะผู้นำ: จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- พิพิมพิลา อำนาง (2566) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
 การบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- มลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). การจัดการศึกษาเรียนรู้ตามแนว Work Integrated Learning
 สู่ความสำเร็จในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูย์ สิ้นลรัตน์. (2560). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ภาณุมาศ จันท์ศรี. (2562). โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษา: การวิจัยแบบผสมผสานวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาณุเดช แสงลุน (2565) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต วารสารการบริหารการศึกษา
 และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 11 ฉบับที่ 41 ตุลาคม - ธันวาคม 2565
 หน้า 175 – 184
- ภารดี อนันต์นาวี. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). ชลบุรี:
 สำนักพิมพ์มนตรี.
- ภาวิน ชินะโชติ. (2563). "ภาวะผู้นำและการสื่อสารในองค์กร" ใน เอกสารชุดวิชาภาวะผู้นำและ
 พฤติกรรม. สำนักพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- รัตนารณ วัชรอติยาพล. (2563). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
 กรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหามกุฏราชวิทยาลัย.

- อลงกต สุทธการ (2564) แนวทางการส่งเสริมการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่ วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2564 หน้า 70 - 86
- วิชิต กำมันตะคุณ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 11(1), 159-166.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค พลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี : การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียน ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16 (4): 216-224.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2558). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(4), 216-224.
- สุขญา โคมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครู ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570). ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2566, <http://www.ictphrae2.com/>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ : 프리ทวานกราฟฟิค.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). บท ความออนไลน์ สานพลังประชาชาติ. ค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2566, <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>
- Brett, J. (2019). *Evolving Digital Leadership: How to be a digital leader intomorrow's disruption world*. Forest Lodge: Apress.
- Stephen P. Robbins. (2016). *Organizational Behavior*. (17th Edition). Standalonebook.

Tran, L. (2017). Digital Transformational: The 5 Must Have Skills for Digital Leaders.

Retrieved 15 May 2020 from

Zhu, P. (2016). Five Key Elements in Digital Leadership. Retrieved from

<http://futureofcio.blogspot.com/2015/01/five-key-elements-indigitalleadership.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกฤษพร เซาว์นชัย อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปัดดา อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหาร และพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. นางนวรรณ วุฒิ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1. นายประเสริฐ กำเลิศทอง ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. นางสาวนิตยา วรรณรัตน์ ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

คำชี้แจง

การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยแบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ถือว่าเป็นความลับ และผู้วิจัยจะนำเสนอผลในภาพรวม ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางศศิวิมล บ่อคำ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

(ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน.....
2. ตำแหน่ง
 - ผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - ครู
3. ประสบการณ์การทำงาน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 – 10 ปี
 - 11 – 15 ปี
 - 16 – 20 ปี
 - มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามระดับความคิดเห็นช่องใดช่องหนึ่ง ที่คิดว่าตรงกับตนเองมากที่สุด โดยกำหนดการให้ระดับคะแนนมีความหมายในการตอบแต่ละช่อง ดังนี้

5	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถาน ศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านการมีวิสัยทัศน์						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์ภาพอนาคต ของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่เป้าหมาย แผนงาน โครงการ					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษาไปสู่ผู้ครูและบุคลากรได้ชัดเจน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร สามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาดตนเอง และสร้างนวัตกรรม โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม ภายในองค์กร					
ด้านความรู้ดิจิทัล						
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยี					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัล					
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารจัดการสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถาน ศึกษา				
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง บริบทโลกดิจิทัล					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากร ภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากร ภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงกฎหมายดิจิทัลที่ควรรู้ และใช้ดิจิทัล อย่างมีจริยธรรม					
ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้						
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนภารกิจที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในสถานศึกษา					
17	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสารวางแผน ร่วมกับผู้อื่น					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจของครูและบุคลากร ให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการทำงาน					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรวมทีม การร่วมกันทำงาน ด้วยความเต็มใจ					
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในการทำงานอย่างเปิดเผย รวมไปถึงการเผยแพร่ข่าวสาร ในแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน					
ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล						
22	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารจัดการสถานศึกษา					
23	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน					

ข้อ	รายการ	ระดับภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถาน ศึกษา				
24	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล					
25	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี						
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลโรงเรียน					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาตนเอง					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลพัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล					

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัล
ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่
เขต 2 ของ นางศศิวิมล บ่อคำ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รศ.ดร.จิตติมา วรรณศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
การศึกษาค้นคว้าอิสระ

2. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเต็มคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้

นางศศิวิมล บ่อคำ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

(ผู้วิจัย)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อ - สกุล
1. ตำแหน่ง
2. สังกัด/หน่วยงาน
3. วันเดือนปี ที่สัมภาษณ์
4. เวลาที่สัมภาษณ์
5. สถานที่
6. หมายเลขโทรศัพท์

ตอนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์

ท่านคิดว่าการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

2. ด้านการรู้ดิจิทัล

ท่านคิดว่าการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

3. ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

ท่านคิดว่าการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ให้สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสื่อสาร วางแผนร่วมกับผู้อื่น ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล

ท่านคิดว่าการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

5. ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

ท่านคิดว่าการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ให้สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลสถานศึกษา ควรมีแนวทางอย่างไรบ้าง

.....

.....

ภาคผนวก ง ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีต่อแบบสอบถาม ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย
เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ด้านความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่า IOC

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการมีวิสัยทัศน์						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคาดการณ์ ภาพอนาคตของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัลของ สถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
4	ผู้บริหารสถานศึกษานำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สู่การปฏิบัติ เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่เป้าหมาย แผนงาน โครงการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสาร ถ่ายทอด วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไปสู่ผู้ครูและบุคลากร ได้ชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร สามารถเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาการ และสร้างนวัตกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศ การทำงานเป็นทีมภายในองค์กร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการรู้ดิจิทัล						
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเลือกใช้ เทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในเทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้ เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารจัดการสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ถึงการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและ บุคลากรภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงความสำคัญ ของการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนครูและ บุคลากรภายในองค์กร ให้เข้าใจถึงกฎหมายดิจิทัล ที่ควรรู้ และใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ชื่อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้						
16	ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนภารกิจ ที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนร่วม ในการทำงานในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เครื่องมือดิจิทัล ในการสื่อสารวางแผนร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงบันดาลใจของครู และบุคลากร ให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัล ในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการทำงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรวมทีม การร่วมกันทำงาน ด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ในการทำงาน อย่างเปิดเผย รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสาร ในแบบดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัล						
22	ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบริหารจัดการสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่าง ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ดิจิทัลของครู บุคลากรโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากร พัฒนาสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ชื่อ	ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี						
26	ผู้บริหารสถานศึกษามีการขับเคลื่อนการเรียนรู้ ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูล โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือ ทางดิจิทัล พัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือ ทางดิจิทัล พัฒนาสถานศึกษาให้ทันยุคดิจิทัล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการส่งเสริมภาวะดิจิทัลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	28

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ศศิวิมล บ่อคำ
วัน เดือน ปี เกิด	17 กุมภาพันธ์ 2533
ที่อยู่ปัจจุบัน	149 ม.11 ต.เหมืองหม้อ อ.เมือง จ.แพร่ 54000
ที่ทำงานปัจจุบัน	พ.ศ. 2566 โรงเรียนวัดสร้างโชค
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.1
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2561 โรงเรียนบ้านสองแคว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พ.ศ. 2566 โรงเรียนวัดสร้างโชค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 ค.บ.(การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

